

Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor starostlivosti o životné prostredie, podľa §1 odst.1. písm. b a § 4 odst.1 zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 55 písm. a, zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vydáva na základe výsledkov procesu posudzovania v súlade s § 14 podľa tohto zákona

ZÁVEREČNÉ STANOVISKO

Z POSÚDENIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA BANSKOBYSTRICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA NA ROKY 2022 – 2030

číslo: OU-BB-OSZP1-2022/002464

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Názov

Banskobystrický samosprávny kraj (ďalej aj „BBSK“)

2. Identifikačné číslo

37 828 100

3. Adresa sídla

Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Ján Lunter

predseda Banskobystrického samosprávneho kraja

Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

Tel.: 048/432 56 00

Mgr. Zuzana Lafférová

Riaditeľka odboru regionálneho rozvoja a cestovného ruchu

Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

Tel.: 048/432 51 43

e-mail: zuzana.laffersova@bbsk.sk

Ing. Dominika Podstaveková

Vedúca oddelenia stratégie a analýz

Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

Tel.: 048/432 56 77

e-mail: dominika.podstavekova@bbsk.sk

Ing. Marína Linková

Úrad BBSK, odbor stratégií a analýz

Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

Tel.: 048/432 56 77

II. Základné údaje o strategickom dokumente

1. Názov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030.

2. Charakter

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov je to strednodobý rozvojový dokument, vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu. Je kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja v Banskobystrickom kraji.

3. Hlavné ciele

Vízia a hlavný cieľ rozvoja Banskobystrického kraja do roku 2030 reaguje na kľúčové problémy v kraji: odliv ľudského kapitálu z kraja, nedostatočná kvalita a pokrytie kraja verejnými službami a veľké množstvo malých obcí v kraji, ktoré si samé nevedia poradiť z mnohými výzvami, ktoré len obtiažne čelia mnohým súčasným a prichádzajúcim výzvam.

Ciele a priority PHSR BBK

- **Vízia:** Kraj, kde ľudia chcú pracovať, žiť a plnohodnotne tráviť čas.
- **Hlavný cieľ:** Vytvárať pracovné príležitosti, zlepšovať kvalitu verejných služieb a prakticky podporovať samosprávy ako kľúčových aktérov rozvoja kraja.
- **Priority:**
 1. Konkurencieschopná a udržateľná ekonomika
 2. Zelený kraj aj pre budúce generácie
 3. Vzdelaná a súdržná spoločnosť
 4. Prepojený kraj

Priority sú hlavné oblasti, na ktoré sa zameriava stratégia. Združujú a prepájajú strategické a špecifické ciele, ktoré spolu vedú ku čiastkovému naplneniu hlavného cieľa.

Štyri priority BBSK sa ďalej vetvia na 10 strategických cieľov (ďalej len „SC“) a 52 špecifických cieľov (ďalej len „ŠC“), v rámci ktorých sa definujú opatrenia a aktivity.

Priorita 1. Konkurencieschopná a udržateľná ekonomika

SC 1.1 Zvýšiť inovačnú výkonnosť, produktivitu a pridanú hodnotu regionálnej ekonomiky

ŠC 1.1.1 Rozšíriť kapacity a modernizovať technickú, inovačnú a výskumnú infraštruktúru v regióne

ŠC 1.1.2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť ľudského kapitálu v súlade s požiadavkami trhu práce

ŠC 1.1.3 Zlepšiť spoluprácu medzi podnikmi, vysokými školami a výskumnými organizáciami

ŠC 1.1.4 Zvýšiť mieru digitalizácie, automatizácie a využívania dát a pokročilých technológií v podnikateľskom, verejnom i akademickom sektore

ŠC 1.1.5 Zvýšiť výkonnosť podnikov v high-tech odvetviach, kreatívnom priemysle, poľnohospodárstve a cestovnom ruchu so zameraním na MSP

SC 1.2 Zlepšiť udržateľnosť a odolnosť regionálnej ekonomiky

ŠC 1.2.1 Vytvoriť podmienky na prechod k obehovému hospodárstvu

ŠC 1.2.2 Zvyšovať produkciu a odbyt regionálnych produktov a služieb v pôdohospodárstve a nadväzných odvetviach

ŠC 1.2.3 Rozvíjať podnikanie s dôrazom na potreby vidieckych oblastí a najmenej rozvinutých regiónov

SC 1.3 Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu a zamestnanosť prostredníctvom rozvoja udržateľného cestovného ruchu.

ŠC 1.3.1 Udržateľné využívanie kľúčového kultúrnohistorického a prírodného potenciálu v ponuke cestovného ruchu

ŠC 1.3.2 Rozvíjať udržateľné a prístupné zázemie a kvalitné služby pre pobyt návštevníka.

ŠC 1.3.3 Zlepšiť dostupnosť destinácií, atraktivít a turistických bodov záujmu

ŠC 1.3.4 Rozvíjať destinačný manažment a marketing na regionálnej a lokálnej úrovni

Priorita 2. Zelený kraj pre budúce generácie

Priorita 2. Zelený kraj aj pre budúce generácie

SC 2.1 Zabezpečiť efektívnu ochranu a obnovu životného prostredia, s dôrazom na zmiernenie zmeny klímy a zvýšenie odolnosti kraja na jej nepriaznivé dôsledky.

ŠC 2.1.1 Zlepšiť kvalitu ovzdušia

ŠC 2.1.2 Zabezpečiť efektívnu ochranu prírody, krajiny a biodiverzity

ŠC 2.1.3 Zlepšiť stav a ochranu vôd

ŠC 2.1.4 Podporiť regeneráciu urbanizovanej krajiny

ŠC 2.1.5 Eliminovať dopady environmentálnych záťaží a geohazardov

ŠC 2.1.6 Transformovať hospodárenie v lesoch bližšie k prírode a spoločnosti a zvýšiť odolnosť lesov na nepriaznivé prejavy zmeny klímy

ŠC 2.1.7 Zvýšiť prírodnú hodnotu poľnohospodárskej pôdy

ŠC 2.1.8 Zlepšiť všeobecné podmienky na dosiahnutie environmentálnych cieľov

ŠC 2.1.9 Zvýšiť environmentálne povedomie obyvateľov a návštevníkov kraja, posilniť ich vzťah k prírode a zodpovedné správanie

ŠC 2.1.10 Znížiť emisie CO₂

ŠC 2.1.11 Zvýšiť odolnosť kraja na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

ŠC 2.1.12 Realizovať preventívne opatrenia na ochranu pred mimoriadnymi udalosťami spojenými so zmenou klímy

Priorita 3. Zdravá, súdržná a vzdelaná spoločnosť

SC 3.1 Zvýšiť podiel obyvateľov s vyššou úrovňou dosiahnutého vzdelania a životných zručností

SC 3.1.1 Umožniť všetkým deťom a žiakom, aby v maximálnej možnej miere rozvíjali svoj plný vzdelávací potenciál

ŠC 3.1.2 Zvýšiť zapojenie žiakov a mládeže do športových a záujmových aktivít

ŠC 3.1.3 Zvýšiť podiel detí v predškolskom veku v predprimárnom vzdelávaní a ranej starostlivosti

ŠC 3.1.4 Zvýšiť počet osôb zapojených do ďalšieho vzdelávania (CŽV)

SC 3.2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť služieb pre aktívne začlenenie zraniteľných skupín obyvateľstva v kraji

ŠC 3.2.1 Zvýšiť zamestnanosť dlhodobo nezamestnaných a zraniteľných skupín

ŠC 3.2.2 Zabezpečiť kvalitné a udržateľné služby pre seniorov

ŠC 3.2.3 Zvýšiť dostupnosť a kvalitu komplexných integrovaných sociálno-zdravotných služieb s dôrazom na individuálne potreby a aktívne začlenenie

ŠC 3.2.4 Zabezpečiť dostupnosť kvalitnej zdravotnej starostlivosti aj pre geograficky a sociálne znevýhodnené skupiny

ŠC 3.2.5 Zlepšiť podmienky na integráciu MRK a iných ohrozených skupín

ŠC 3.2.6 Prierezový cieľ: Využívať pri plnení cieľov priority sociálnej inovácie

SC 3.3 Budovať aktívne, odolné a udržateľné komunity v mestách aj na vidieku.

ŠC 3.3.1 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb na vidieku

ŠC 3.3.2 Zvýšiť angažovanosť obyvateľstva v správe vecí verejných/zapojenie obyvateľstva do rozvojových aktivít na miestnej úrovni

ŠC 3.3.3 Posilniť identitu komunít prostredníctvom zachovania kultúrneho dedičstva (obnova NKP a ostatnej kultúrnej infraštruktúry)

ŠC 3.3.4 Vytvárať bezpečné fyzické prostredie obcí a miest

ŠC 3.3.5 Uplatňovať princípy dobrého spravovania (*good governance*) a otvoreného vládnutia v miestnej aj regionálnej samospráve

ŠC 3.3.6 Uplatňovať koncept inteligentných miest (*smart cities* a *smart villages*) v samospráve

Priorita 4. Prepojený kraj

SC 4.1 Dobudovať a obnoviť dopravnú infraštruktúru prepojenú na nadradenú cestnú a železničnú sieť

ŠC 4.1.1 Dobudovať základnú (CORE) a súhrnnú multimodálnu sieť TEN-T a sieť prepojenú na TEN-T odolnú na zmenu klímy

ŠC 4.1.2 Zvýšiť kvalitu, kapacitu a bezpečnosť pozemných komunikácií I., II. a III. triedy, miestnych ciest a mostov

ŠC 4.1.3 Rekonštruovať, obnoviť a modernizovať perspektívne regionálne železničné trate s vysokým dopytom po osobnej alebo nákladnej železničnej doprave

ŠC 4.1.4 Zvýšiť odolnosť dopravnej infraštruktúry proti zmenám klímy

ŠC 4.1.5 Znížiť negatívne dopady cestnej premávky na pozemných komunikáciách na životné prostredie a kvalitu života obyvateľov v dotknutých územiach

ŠC 4.1.6 Zvýšiť úroveň zabezpečenia dopravnej infraštruktúry v cestnej a železničnej doprave

SC 4.2 Podporiť rozvoj udržateľnej mobility

ŠC 4.2.1 Vybudovať Integrovaný dopravný systém BBSK pre koordináciu všetkých zložiek verejnej dopravy s jedným organizátorom (IDS BBSK) podľa jednej vízie a jednotných pravidiel

ŠC 4.2.2 Vybudovať multimodálny integrovaný dopravný systém BBSK s dôrazom na využitie železnice

ŠC 4.2.3 Zlepšiť regionálnu dopravnú obslužnosť prostredníctvom udržateľnej regionálnej a cezhraničnej mobility

ŠC 4.2.4 Znížiť negatívne environmentálne dopady mobility

ŠC 4.2.5 Rozvíjať cyklo dopravu ako plnohodnotnú zložku mestskej, prímestskej a medzimestskej mobility prostredníctvom budovania nových cyklociest alebo ich začlenenia do existujúcich komunikácií

SC 4.3 Zlepšiť pokrytie širokopásmovým internetovým pripojením

ŠC 4.3.1 Zvýšiť sociálnu a fyzickú dostupnosť kvalitného internetového pripojenia a odstrániť tzv. biele miesta

4. Stručný opis strategického dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je spolu s Územným plánom veľkého územného celku Banskobystrický kraj kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja. Je nástroj na koncepčný a cieľavedomý rozvoj kraja. Definuje víziu a stratégiu rozvoja kraja a na ich základe tvorí plán opatrení, aktivít, ktorými dosahuje určené priority a strategické ciele, a ktoré berú ohľad na demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne špecifiká a príležitosti v kraji.

Spracovanie PHSR BBSK je motivované predovšetkým potrebou koncepčného cieľavedomého a transparentného riadenia a rozhodovania orgánov samosprávy v snahe, čo najefektívnejšie riešiť problémy a výzvy rozvoja Banskobystrický samosprávny kraj.

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov je existencia PHSR podmienkou pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov pre rozvojové projekty. Hlavnými podnetmi pre spracovanie PHSR BBSK je príprava na nové programové obdobie európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2021 až 2027 v rámci regionálnej politiky EÚ a aj končiacia platnosť dnes platného PHSR BBSK (platné do roku 2023), ktorý bol schválený v decembri 2015. Ďalšími dôvodmi boli nové zmenené spoločenské okolnosti (výzvy) ako kreovanie nových rozvojových priorít EÚ, definovanie národných priorít implementácie Agendy 2030 a potreba premietnutia návrhu Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030.

Riešeným územím v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030 je územie, ktoré zahŕňa 13 okresov, 24 miest a 492 obcí.

Strategicko-plánovacie regióny (ďalej len „SPR“) sú čiastkové územné jednotky pre plánovanie na subregionálnej úrovni, ktoré môžeme chápať ako skupiny okresov pre potreby podpory regionálneho rozvoja. Sú to územia prirodzených regiónov zohľadňujúce funkčné toky, medzi obecnú spoluprácu a interakciu subjektov v území.

V PHSR BBSK je takto definovaných 5 strategicko-plánovacích regiónov (SPR):

1. SPR okres Banská Bystrica a Brezno
1. SPR okres Lučenec, Poltár a Veľký Krtíš
2. SPR okres Rimavská Sobota a Revúca (SPR Gemer – Malohont)
3. SPR okres Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica
4. SPR okres Zvolen, Detva a Krupina (SPR Stred)

V PHSR BBSK sú definované aj ďalšie územné jednotky vzťahujúce sa na stratégie udržateľného mestského rozvoja (ďalej len „UMR“), ktorými sú:

1. UMR Banská Bystrica
2. UMR Lučenec
3. UMR Rimavská Sobota
4. UMR Zvolen

Vízia a hlavný cieľ rozvoja Banskobystrického kraja do roku 2030 reagujú na kľúčové problémy v kraji: odliv ľudského kapitálu z kraja, nedostatočná kvalita a pokrytie kraja verejnými službami a veľké množstvo malých obcí v kraji, ktoré si samé nevedia poradiť z mnohými výzvami, ktoré len obtiažne čelia mnohým súčasným a prichádzajúcim výzvam.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja bol vypracovaný v štruktúre pozostávajúcej zo štyroch priorít, na ktoré sú naviazané strategické ciele a špecifické ciele. Strategický prístup k rozvoju územia BBSK sa orientuje na maximálne zhodnotenie ľudských, prírodných, kultúrnych a spoločenských zdrojov tak, aby boli pre obyvateľov kraja vytvorené atraktívne príležitosti na vzdelávanie, prácu a občiansku angažovanosť, a to pri uplatňovaní princípov udržateľnosti vo vzťahu k životnému prostrediu aj hmotnému a nehmotnému kultúrnemu dedičstvu a ľudským zdrojom.

PHSR BBSK sa skladá z úvodu a ďalších štyroch častí

Analytická časť

Strategická časť

Programová časť

Realizačná a finančná časť

Analytická a strategická časť

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030 pozostáva z častí:

Analytická časť:

1. Úvod
 2. Inštitucionálno-organizačná časť
 3. Socio-demografické údaje
 4. Vzdelávanie a školstvo
 5. Ekonomika a hospodárstvo
 6. Kultúrne zdroje a cestovný ruch
 7. Životná úroveň a sociálna inklúzia
 8. Životné prostredie
 9. Územno-technická analýza
 10. Bezpečnosť
 11. Doprava a dopravná infraštruktúra
 12. Zhrnutia špecifík strategicko-plánovacích regiónov
- Prílohy

Strategicko - programová časť:

1. Konkurencieschopná a udržateľná ekonomika
2. Zelený kraj aj pre budúce generácie
3. Zdravá, vzdelaná a súdržná spoločnosť
4. Prepojený kraj

Stručný popis Kľúčových projektov

Programová časť PHSR BBSK nadväzuje na strategickú časť, pričom z navrhovaných opatrení a aktivít vyberá také programy a projekty, ktoré efektívne prispievajú k naplneniu vízie a stratégie pre Banskobystrický kraj do roku 2030.

Kľúčové projekty VÚC BB vo veľkej miere odrážajú výstupy iniciatívy Dobiehajúce regióny v BBSK (*Catching-up Regions*) v spolupráci s Európskou komisiou a Svetovou bankou, z ktorých viaceré sa už začali realizovať v podobe pilotných projektov. Stručný opis kľúčových projektov opisuje hlavný

problém, ktorý riešia, cieľ, ktorý chcú dosiahnuť a komplementárne projektové zámery partnerov v regióne nadväzujúce na tento projekt.

Kľúčový projekt: Rozvoj udržateľného cestovného ruchu v destináciách Banskobystrického kraja do roku 2030

Projekt je pokračovaním a rozšírením súčasných aktivít Rozvojovej agentúry BBSK a KOČR Banskobystrický kraj Turizmus v destinačnom manažmente a marketingu a ich spolupráce s oblasťnými organizáciami cestovného ruchu a sieťovaním na lokálnej úrovni.

Cieľ:

- vytvoriť podmienky na zvýšenie príjmov z cestovného ruchu a zamestnanosti prostredníctvom rozvoja udržateľného cestovného ruchu

Kľúčový projekt: DeKáč – centrum kultúry, vedy a inovácií

Tento projekt spája miestnu a regionálnu samosprávu.

Cieľ:

- zrevitalizovať tzv. *brownfield* v širšom centre mesta Banská Bystrica a vrátiť mu pôvodnú verejno-spoločenskú funkciu. Budova bývalého Domu kultúry v majetku dvoch samospráv, mesta Banská Bystrica a BBSK, bude slúžiť potrebám občanov mesta Banská Bystrica, obyvateľov kraja aj návštevníkov mesta. Objekt sa stane moderným centrom pre umenie, kultúru, vedu a výskum. Materiálové riešenie fasád a interiéru, ako aj technologické zabezpečenie prevádzky a realizovaný ekologický koncept budovy budú reprezentovať citlivý prístup k rekonštrukcii objektov umeleckej hodnoty za súčasného reflektovania enviroprístupov 21. storočia.

Kľúčový projekt: Regionálne inovačné centrum BBSK - nástroj regionálnej inovačnej politiky pre podporu talentov, akceleráciu inovácií a udržateľný rozvoj

Prínosy a dosahy projektu:

- Vybudovaný funkčný inovačný ekosystém v kraji, ktorý bude podporovať tvorbu pridanej hodnoty, rast a rozvoj podnikania, rozvoj a komercializáciu výsledkov R&D, lepšiu uplatniteľnosť na pracovnom trhu v zmysle inteligentnej špecializácie, rast zamestnanosti a zamestnanosti s vyššou pridanou hodnotou, vyššiu atraktivitu BBSK ako miesta pre život
- Regionálne inovačné centrum BBSK bude miestom, kde aktéri nájdu informácie, kontakty, portfólio služieb, expertov a nástrojov k rozvoju ich zámerov
- Vybudovaný systém podpory tvorivosti a podnikavosti ľudí, ktorý bude motivovať k štúdiu a podnikaniu v oblasti STEM (veda, technológie, konštrukčná a inžinierska činnosť, matematika), podporovať rozvoj digitálnych zručností cez nástroje ako Innolabb, mobilný Innolabb, Centrum pre kreatívne technológie. Týmto vytvorí priestor na zážitkové vzdelávanie, popularizáciu vedy a techniky, podporu pochopenia významu podnikavosti a inovácií pre budovanie a rozvoj (spoločensky, vedecky) uvedomelej a proinovatívne orientovanej generácie, zastavenie odlevu mozgov z kraja, zvýšenie atraktivity kraja a následnú tvorbu miest s vyššou pridanou hodnotou
- Vybudovaný systém sieťovania aktérov inovačného ekosystému formou spolupráce, partnerstiev, tvorby politík v rámci vytvorenej Inovačnej platformy, ďalej formou prepájania podpory poskytovanej na národnej úrovni sprevádzajú podnikateľské subjekty v ich raste, v ich rozvoji a vytvárajú možnosti rastu a komercializácie inovácií v prepojení na samosprávu v kraji

Kľúčový projekt: Krajské envirocentrá - nástroj na podporu samospráv pri riešení environmentálnych problémov a zvyšovanie environmentálneho povedomia širokej verejnosti

Prínosy a dosahy projektu:

- Svojimi aktivitami zvýši environmentálne povedomie širokej verejnosti a vytvorí kvalitné prostredie na trávenie voľného času obyvateľov. Očakávaným výsledkom je zvýšenie záujmu obyvateľov o svoje životné prostredie, jeho ochranu a zodpovedné správanie

Vzhľadom na to, že je potrebné vytvoriť kapacity, ktoré budú flexibilne riešiť potreby samospráv v celom kraji, je v dlhodobom horizonte naplánované vytvorenie siete 5 envirocentier (jedno v každom strategicko-plánovacom regióne).

Kľúčový projekt: Koordinácia Centier integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

Situácia po realizácii projektu:

- Zvýšenie pokrytia územia BBSK terénnymi sociálnymi službami z 28 % na 60 %. Na lokálnej, mikroregionálnej úrovni vzniknú dlhodobou udržateľné Centrá integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (predbežný záujem prejavilo 21 funkčných zoskupení obcí), prostredníctvom ktorých

budú v domácnostiach občanov saturované ich potreby na území niekoľkých spolupracujúcich obcí združených vo funkčných mikroregiónoch

Tieto centrá budú na základe potreby zabezpečovať pre občanov v seniorskom veku a občanov so zdravotným postihnutím sociálne poradenstvo, opatrovateľskú službu, preventívne služby monitorovania a signalizácie potrebnej podpory pomocou IKT zdravotníckych technológií, prepravnú službu, požičiavanie pomôcok.

Kľúčový projekt: Program prípravy lekárov z tretích krajín do ambulancií

Cieľ projektu:

- 50 lekárov z tretích krajín po zapojení do programu vykonáva prax v Banskobystrickom kraji s cieľom zabezpečiť pre občanov kraja základnú zdravotnú starostlivosť a zlepšiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti vo všetkých lokalitách BBSK vrátane oblastí mimo hlavných aglomerácií

Realizáciou projektového zámeru sa vytvorí systém motivačných nástrojov pre absolventov medicíny z tretích krajín, ktoré im uľahčia proces prípravy tak, aby mohli na Slovensku vykonávať lekárske povolanie. Realizácia projektu vytvára predpoklady na udržanie siete primárnej zdravotnej starostlivosti v kraji, aby nedošlo k zhoršeniu prístupu k zdravotnej starostlivosti.

Kľúčový projekt: Integrovaný prístup k rozvoju vylúčených komunit v Banskobystrickom kraji

Ciele projektu:

- V spolupráci s partnermi integrovať dobrú prax zo súčasne implementovaných národných projektov do jedného celku cez podporu jednotlivca a rodiny s dôrazom na dôležité životné medzníky, a to v období rodičovstva, vzdelávania a hľadania zamestnania
- Zlepšiť životné podmienky občanov z vylúčených komunit so zameraním na základné životné potreby (prístup k vode, kanalizácia, zvýšenie kvality bývania, degetoizácia, desegregácia) a dosiahnutie pozitívnejších postojov majoritného obyvateľstva vo všetkých oblastiach života

Kľúčový projekt: Integrované centrum podpory sociálnej ekonomiky

Projekt je pokračovaním a rozšírením aktivít Rozvojovej agentúry BBSK, n. o., v oblasti podpory sociálnej ekonomiky. Cieľovými skupinami sú existujúce registrované sociálne podniky, uchádzači o štatút registrovaného sociálneho podniku a samosprávy.

Cieľ projektu:

- zabezpečenie konkurencieschopnosti a udržateľnosti sociálnych podnikov v kraji s cieľom zníženia nezamestnanosti znevýhodnených a zraniteľných osôb

Projekt bude zameraný na poskytovanie inštitucionálnej a terénnej podpory existujúcim sociálnym podnikom, samosprávam a záujemcom o získanie štatútu o RSP v oblastiach: projektový manažment, právne poradenstvo, poradenstvo v oblasti účtovníctva, daní, VO, aktuálnych možností financovania a iných podporných aktivít v oblasti sociálnej ekonomiky. Cieľom je tiež zvyšovanie povedomia o sociálnom podnikaní a sprostredkovanie služieb a produktov sociálnych podnikov verejnému, súkromnému a sociálnemu sektoru.

Kľúčový projekt: Regionálna platforma odborného vzdelávania

Projekt bude ďalšou fázou aktuálne krajom realizovaného národného projektu Posilnenie regionálneho riadenia v oblasti odborného vzdelávania a prípravy smerom k zlepšeniu kvality, atraktivity a vyššej orientácii na trh práce v Banskobystrickom kraji, v rámci ktorého kraj otvoril 13 regionálnych centier kariéry v BBSK v každom okresnom meste kraja, vytvoril platformu pre odborné vzdelávanie, inovuje školské vzdelávacie programy, vzdeláva učiteľov a iné.

Cieľ projektu:

- pokračovanie regionálnych centier kariéry v BBSK v každom okresnom meste kraja; vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov; posilnená platforma pre odborné vzdelávanie; aplikovanie pilotne overených foriem vzdelávania dostupných pre všetky skupiny žiakov vrátane žiakov z málo podnetného prostredia a zo znevýhodnených skupín, ako i žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín

Kľúčový projekt: Centrá práce s mládežou v BBSK

Projekt bude ďalšou fázou aktuálne Rozvojovou agentúrou BBSK realizovaného národného projektu Overenie modelu centier práce s mládežou v BBSK, v rámci ktorého bolo otvorených 7 centier v okresných mestách kraja.

Hlavný cieľ projektu:

- posilniť komplexný prístup práce s mládežou aplikovaním výsledkov regionálnej štúdie uplatniteľnosti modelu centier práce s mládežou ako nástroja predchádzania upadnutiu do statusu NEET a rozvoja osobnosti mládeže pre plnohodnotné začlenenie sa do spoločnosti a na trh práce. Centrá pre podporu práce s mládežou ponúkajú efektívnu a kvalitnú podporu rozvoja osobnosti mládeže prostredníctvom neformálneho zážitkového vzdelávania, poskytovaním komplexných poradenských služieb (sociálne, psychologické, kariérové poradenstvo, koučing, mentoring a iné.), spoluprácou a prepájaním inštitúcií a organizácií zameraných na prácu s mládežou v regióne

Kľúčový projekt: Otvorený kraj

Cieľ projektu:

- podpora strategicko-analytických kapacít samospráv v kraji, ktoré budú riadiť integrovaný rozvoj regiónu na základe analytických a dátových podkladov v súlade s princípmi otvoreného vládnutia, posilnenie existujúcich kapacít integrovaného rozvoja zahrňujúce strategicko-analytické a dátové kapacity na ÚBBSK a v regióne Banskobystrického kraja a koordinačná a metodická podpora týchto kapacít v regiónoch zo strany ÚBBSK

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Strategický dokument PHSR BBSK je dôležitou súčasťou sústavy strategických a programových dokumentov podpory regionálneho rozvoja, ktorú tvoria dokumenty doteraz spracované nielen na úrovni kraja, ale i na úrovni Slovenskej republiky a Európskej únie, vrátane dokumentov určujúcich pravidlá pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Strategické dokumenty celoslovenského a medzinárodného významu

- Agenda OSN pre udržateľný rozvoj 2030 (Agenda 2030)
- Návrh národných priorít implementácie Agendy 2030
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 (Národná stratégia regionálneho rozvoja)
- Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030
- Národný investičný plán
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (skrátene KURS)
- Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu – RIS3
- Koncepcia inteligentného priemyslu pre Slovensko a jej akčný plán
- Podpora inovatívnych riešení v slovenských mestách
- Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030
- Národný program rozvoja vzdelávania - KVALITNÉ A DOSTUPNÉ VZDELANIE PRE SLOVENSKO, NPRVV 2018 – 2027
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 – 2030
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2030

Strategické dokumenty regionálneho charakteru

- Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015-2023
- Koncepcia rozvoja a podpory zdravotníctva v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2019 - 2025
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2019 – 2025
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v BBSK na rok 2021
- Koncepcia rozvoja školstva Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2021 – 2025
- Stratégia tvorby zamestnanosti s vyššou pridanou hodnotou so zameraním na CENTRÁ PODNIKOVÝCH SLUŽIEB pre Banskobystrický samosprávny kraj na roky 2021 – 2027
- Kostrová sieť cyklistických komunikácií Banskobystrického samosprávneho kraja
- Rozvoj cyklistickej dopravy na území BBSK 2017

- Stav dopravy a dopravnej infraštruktúry v Banskobystrickom kraji 2017
- Koncepcia rozvoja cestovného ruchu Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2016-2021
- Regionálny plán udržateľnej mobility Banskobystrického samosprávneho kraja
- Koncepcia podpory športu Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2020 – 2025
- Programové priority pre Dobrý kraj
- Stratégia nakladania s nevyužívaným a prebytočným nehnuteľným majetkom BBSK 2021-2030

Strategické dokumenty vo fáze prípravy

- Envirostratégia Banskobystrického samosprávneho kraja
- Plán dopravnej obslužnosti BBSK
- Koncepcia rozvoja kultúry a kultúrneho dedičstva BBSK

III. Opis priebehu prípravy a posudzovania

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Príprava a schvaľovanie strategického dokumentu začali prípravnými prácami a budú ukončené schválením strategického dokumentu zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja.

Vecný a časový harmonogram navrhovaného strategického dokumentu v zmysle zákona zabezpečoval príslušný orgán - Okresný úrad Banskej Bystrici, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „OÚ BB“) a obstarávateľ Banskobystrický samosprávny kraj.

Oznámenia o strategickom dokumente:

- obstarávateľ doručil oznámenia o strategickom dokumente príslušnému orgánu (OÚ BB) podľa § 5 zákona o posudzovaní vplyvov dňa 28. 4. 2021,
- bolo vykonané zverejnenie oznámenia o strategickom dokumente na adrese <http://www.enviroportal.sk/> (ďalej len „webové sídlo www.enviroportal.sk“) dňa 11. 5. 2021,
- OÚ BB zároveň podal informáciu dňa 11. 5. 2021: „Informácia pre verejnosť „že stanoviská verejnosti k oznámeniu o strategickom dokumente „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022-2030“ je možné predkladať najneskôr do 15 dní od zverejnenia na adresu: Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. Ľ. Štúra 1,974 05 Banská Bystrica, e-mail: Vladimir.Konar@minv.sk, telefón: 048/4306252“.
- dokumenty od OÚ BB (Oznámenie o SD) boli obstarávateľovi, schvaľujúcemu orgánu a dotknutým obciam zaslané dňa 18. 5. 2021.
- k Oznámeniu o strategickom dokumente bolo doručených celkom 89. stanovísk od dotknutých orgánov a dotknutých obcí,
- OÚ BB k Oznámeniu o strategickom dokumente od dotknutej verejnosti neobdržal pripomienky.

Rozsah hodnotenia strategického dokumentu:

- OÚ BB vydal Rozsah hodnotenia určený podľa § 8 zákona, rozposlaný listami OU-BB-OSZP1-2021/012709-126-140) zo dňa 3. 9. 2021, zverejnený dňa 3. 9. 2022 na webovom sídle www.enviroportal.sk a doručený dotknutým orgánom a dotknutým organizáciám na zaujatie stanoviska. Rozsah hodnotenia bol zaslaný dotknutým orgánom a obciam listami dňa 3. 9. a 6. 9. 2021. K uvedenému Rozsahu hodnotenia bolo doručených celkom 6 stanovísk od dotknutých orgánov a dotknutých obcí,
- OÚ BB zároveň podal informáciu pre verejnosť dňa 3. 9. 2021 „Rozsah hodnotenia“ Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030“ je sprístupnený na webovom sídle Ministerstva životného prostredia SR: <http://www.enviroportal.sk/>. Verejnosť, dotknuté obce, dotknutý samosprávny kraj, dotknuté orgány a ďalšie osoby mohli predložiť pripomienky k rozsahu hodnotenia navrhovaného strategického dokumentu do 10 dní od jeho zverejnenia podľa § 8 ods. 8 zákona č. 24/2006 Z. z., a to na adresu: Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 25 Banská Bystrica, e-mail: oszp.bb@minv.sk.

Správa o hodnotení strategického dokumentu a Návrh strategického dokumentu:

- Správa o hodnotení strategického dokumentu ÚPN-O bola vypracovaná podľa § 9 ods. 3 a prílohy č. 4 zákona v 06/2022,
- predloženie Správy o hodnotení obstarávateľom (Banskobystrickým samosprávnym krajom) bolo vykonané dňa 20. 6. 2022 na OÚ BB spolu s Návrhom strategického dokumentu (Návrh Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030),
- neúplnú Správu o hodnotení strategického dokumentu podľa § 9 ods. 1 príslušný orgán nevrátil bez zbytočného odkladu,
- dokumenty (Správa o hodnotení strategického dokumentu a Návrh PHSR BBSK) boli zverejnené dňa 23. 6. 2022 podľa zákona na webovom sídle <https://www.enviroportal.sk> OÚ BB oznámili miesto a čas konania konzultácií podľa § 63,
- dokumenty (Správa o hodnotení strategického dokumentu a Návrh PHSR BBSK) boli obstarávateľovi a dotknutým obciam zaslané z OÚ BB dňa 22. 6. 2022,
- OÚ BB zaslal dotknutým ministerstvám list č. OU-BB-OSZP1-2022/002464-151 zo dňa 22. 06. 2022 a dotknutým orgánom a 516 obciam v Banskobystrickom kraji list č. OU-BB-OSZP1-2022/002464-147 dňa 23. 6. 2022.
- OÚ BB zároveň podal dňa 23. 6. 2022 informáciu o Správe o hodnotení na <https://www.enviroportal.sk> v znení: „Verejnosť môže doručiť svoje písomné stanovisko Okresnému úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 25 Banská Bystrica najneskôr do 21 dní odo dňa zverejnenia informácie o Správe o hodnotení strategického dokumentu a Návrhu strategického dokumentu podľa § 11 ods. 1 zákona.
Podľa § 63 zákona k Správe o hodnotení a Návrhu je možné vykonať konzultácie počas celého procesu posudzovania. Termín konzultácie odporúčame vopred dohodnúť telefonicky alebo e-mailom. Konzultácie bolo možné dohodnúť na Okresnom úrade Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 25 Banská Bystrica, e-mail: oszp.bb@minv.sk.
- dotknuté obce v zmysle § 11 ods. 6 zákona bezodkladne informujú verejnosť o verejnom prerokovaní povinne na úradnej tabuli, nepovinne miestnou tlačou, miestnou televíziou, t. j spôsobom v mieste obvyklým.
- dotknuté orgány, dotknuté obce, obstarávateľ sa mohli vyjadriť k Správe o hodnotení najneskôr do 21 dní od jeho doručenia, na stanovisko po dátume na vyjadrenie zmysle §12 ods. (1) a (2) nemusí príslušný orgán prihladať.

Verejné prerokovanie správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu:

- termín a miesto verejného prerokovania oznámil obstarávateľ príslušnému orgánu zmysle § 11 ods. (4) dňa 21. 6. 2022 (najneskôr 10 dní pred jeho konaním) a zároveň ho zverejní na webovom sídle obstarávateľa. Informáciu o verejnom prerokovaní zároveň zašle dotknutým orgánom, desať dní pred jeho konaním,
- Verejné prerokovanie Správy o hodnotení strategického bolo zvolané na deň 25. 7. 2022. Informácia o verejnom prerokovaní k Správe o hodnotení bolo zverejnené dňa 22. 6. 2022 na <https://www.enviroportal.sk>.

Doplňujúce informácie podľa § 12 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov:

- neboli vyžiadané o doplňujúce informácie podľa § 12 ods. 4 zákona o posudzovaní.

Odborný posudok k Správe o hodnotení strategického dokumentu:

- OÚ PT určil spracovateľa odborného posudku k strategickému dokumentu Ing. Igora Kmeťa a zároveň oznámil obstarávateľovi určenie odborne spôsobilej osoby na vypracovanie odborného posudku,
- vypracovaný odborný posudok podľa § 13 zákona o posudzovaní vplyvov s Návrhom záverečného stanoviska podľa § 14 zákona bol doručený obstarávateľovi listom zo dňa 17. 1. 2022

Záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu:

- OÚ PT vypracoval podľa § 14 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov toto záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu v termíne do 15 dní.

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Zastupiteľstvo Banskobystrického samosprávneho kraja

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Uznesenie Zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja

4. Vypracovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu

Banskobystrický samosprávny kraj zabezpečil vypracovanie Správy o strategickom dokumente podľa § 9 ods. 1 zákona. Správu o hodnotení strategického dokumentu Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030 (ďalej len „Správa“) vypracovala spoločnosť ENVICONSULT spol. s r.o.

Správa o hodnotení má 137 strán textu a dve prílohy. Prvá príloha má jednu stranu a obsahuje Vyhodnotenie špecifických požiadaviek vyplývajúcich z Rozsahu hodnotenia (RH) strategického dokumentu, ktorý vydal Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie. Druhá príloha má dvadsaťjeden strán a obsahuje Vyhodnotenie pripomienok doručených k Oznámeniu o strategickom dokumente „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030“

5. Posúdenie Správy o hodnotení strategického dokumentu

Okresný úrad Banská Bystrica určil listom OU-BB-OSZP1-2022/002464-191, zo dňa 1. 8. 2022, Ing. Igora Kmeťa, ktorý je zapísaný ako fyzická osoba v Zozname odborne spôsobilých osôb na MŽP SR pod č. 619/2014/OEP, na vypracovanie posudku.

K Správe bol vypracovaný Odborný posudok v zmysle § 13 zákona vrátane návrhu záverečného stanoviska zmysle § 14 zákona, ktorá je príloha odborného posudku.

Spracovateľ odborného posudku vypracoval Posudok a prílohu Návrh záverečného stanoviska podľa § 13 a § 14 zákona na základe Správy strategického dokumentu a Návrhu Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030, po konzultácii s obstarávateľom a OÚ BB, ďalej na základe Rozsahu hodnotenia pre strategický dokument, záznamu z verejného prerokovania a odborných vedomostí a poznatkov z posudzovania vplyvov na životné prostredie územného rozvoja a územného plánovania.

Spracovateľ Posudku vyhodnotil Správu o hodnotení strategického dokumentu, že má vyhovujúcu kvalitu a z toho hľadiska dostatočne vystihuje podstatné skutočnosti, ktoré môžu vplyvať na životné prostredie schválením strategického dokumentu a realizovaním jeho priorít, strategických a špecifických cieľov a kľúčových projektov.

Spracovateľ Posudku odporúča pokračovať (po dopracovaní) v ďalšom procese obstarávania a schvaľovania strategického dokumentu vo variante, v ktorom bol predložený na posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a ich vyhodnotenie

V zmysle § 12 zákona boli do termínu spracovania Posudku a Návrhu záverečného stanoviska doručené na OÚ BB nasledovné písomné stanoviská:

Vyhodnotenie stanovísk od dotknutých obcí:

V zmysle § 12 zákona bolo doručených 14 stanovísk od dotknutých obcí: Ďurkovce, Rimavské Zalužany, Mokrú Lúku, Dúbravica, Voznica, Zvolenská Slatina, Bátorová, Detva, Sliač, Lučenec, Mašková, Hostice, Lupoč, Jelšava. Všetky doručené boli súhlasné, resp. bez pripomienok.

Vyhodnotenie stanovísk od dotknutých orgánov:

V zmysle § 12 zákona boli doručené tri stanoviská od dotknutých orgánov na Okresný úrad životného prostredia v Banskej Bystrici:

- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Inšpektorát kúpeľov a zriadiel Limbová 2, 837 52 Bratislava (list č. S19436-2022-IKŽ-13, zo dňa 07. 07. 2022)

Ministerstvo zdravotníctva SR z hľadiska svojej pôsobnosti a výkonu štátnej správy podľa § 19 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov predkladá nasledovné:

- *Ministerstvo zdravotníctva SR - Odbor zdravotníckeho vzdelávania bude vo svojej vecnej pôsobnosti sledovať plnenie prijatých opatrení Banskobystrického samosprávneho kraja v predloženej strategickom dokumente, týkajúcej sa cieľov navyšovania počtov lekárov*

hlavne vo všeobecných ambulanciách pre dospelých a pre deti a dorast aj cestou rezidentského štúdia.

- MZ SR v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR - Komponent 11 – Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť pripravuje výzvu na podporu vzniku nových ambulancií poskytovateľov všeobecného lekárstva pre dospelých a všeobecného lekárstva pre deti a dorast v oblastiach s nedostatočnou dostupnosťou služieb, do realizácie ktorej budú zapojené aj samosprávne kraje v Slovenskej republike.
- Koncom roka 2021 bola prijatá legislatíva k príspevku na zriadenie všeobecnej ambulancie (§ 6e zákona č. 578/2004 Z. z.) a Ministerstvo zdravotníctva SR schválilo finálny zoznam okresov a obcí s alokovaným príspevkom, o ktorý sa budú môcť uchádzať lekári so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo alebo pediatria.

Z hľadiska kompetencií zabezpečovaných Inšpektorátom kúpeľov a žriadiel Ministerstva zdravotníctva SR podľa zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Vám oznamujeme nasledovné:

- Požiadavky Inšpektorátu kúpeľov a žriadiel uplatnené v procese posudzovania a hodnotenia strategického dokumentu Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022-2030 podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (náš list č. S16504-2021-IKZ-14 zo dňa 3.6.2021), boli akceptované a zapracované do textu správy o hodnotení (kapitola III. - 1.4.3) a ako vo vyhodnení uvádzate, tiež zohľadnené pri vyhodnocovaní vplyvov na životné prostredie (kapitola IV. - 1.3).
- Do pozornosti si dovoľujeme dať terminologické nepresnosti, ktoré navrhujeme príslušne upraviť:

v Správe o hodnotení: str. 57: namiesto slov: „Kúpele Sliach“ uvádzať slová „prírodné liečebné kúpele Sliach“ a namiesto slov „Kúpele Sklené Teplice“ uvádzať slová „prírodné liečebné kúpele Sklené Teplice“

v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja:

str. 291: namiesto slov „slovenské liečebné kúpele“ uvádzať slová „prírodné liečebné kúpele a kúpeľné liečebne“ pred slovo „liečebné“ vložiť slovo „prírodné“ str. 292:

- v názve tabuľky č. 75 za slová „Prírodné liečebné kúpele“ vložiť slová „a kúpeľné liečebne“; uvedené sa týka aj textu na str. 309,

- v texte pod tabuľkou č. 75 pred slová „liečebné kúpele“ vložiť slovo „prírodné“,

- pre komplexnosť údajov navrhujeme do tabuľky 75 zaradiť aj nasledovné kúpeľné liečebne a k tomu príslušné štatistické údaje:

Liečebný dom Diamant - prevádzkuje: SLOVOTHERMAE, Kúpele Diamant Dudince, š.p., Kúpeľná 107, 962 71 Dudince, IČO: 00 165 506

Špecializovaný liečebný ústav Marína, š.p., Sládkovičova 3/311, 962 3 7 Kúpeľná 107, Kúpele Kováčová, IČO: 00 165 476

- V súvislosti so samotnou realizáciou činností a investičných aktivít v rámci jednotlivých oblastí programu dávame do pozornosti ustanovenia § 40 ods. 2 zákona č. 538/2005 Z. z. určujúce rozsah pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR ako dotknutého orgánu v územiach chránených citovaným zákonom.

Vyhodnotenie stanoviska: stanovisko je kladné k Správe o hodnotení strategického dokumentu, pripomienka je formálna a týka sa úpravy terminológie s požiadavkou, aby sa uvádzalo pomenovanie „Prírodné liečebné kúpele Sklené Teplice“. V zmysle zákona sa Správa o hodnotení nedopracúva a nanovo neprerokuje podľa §§ 10 a 11 zákona, a preto nie je možné opraviť terminológiu v Správe o hodnotení. Ďalšie pripomienky sa týkajú terminologických nepresností strategického dokumentu, ktoré sú relevantné.

Pripomienky budú odporúčané na úpravu strategického dokumentu v Záverečnom stanovisku v kapitole VI. Závery v bode 3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“.

- Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava 15, P. O. BOX 100 Sekcia stratégie dopravy (list č. 30469/2022/SSD/71867, zo dňa 07. 07. 2022)

Predloženú Správu o hodnotení strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022-2030“ berie MDV SR na vedomie a nemá k nej ďalšie pripomienky.

Vyhodnotenie stanoviska: stanovisko je kladné bez pripomienky k Správe o hodnotení strategického dokumentu.

- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Nám. Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava 1, Sekcia ochrany prírody a biodiverzity, odbor štátnej správy ochrany prírody a krajiny (list č. 2334/2022-6.3, zo dňa 04. 08. 2022)

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030 predstavuje strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii regionálneho rozvoja a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie regiónu (Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj). Predmetom strategického dokumentu je integrácia účinných cielených intervencií (programov, projektov, opatrení a nástrojov) investičného a neinvestičného charakteru reagujúcich na univerzálne a špecifické výzvy, priority a potenciály jednotlivých strategicko-plánovacích regiónov v Banskobystrickom samosprávnom kraji.

V Banskobystrickom samosprávnom kraji sa nachádzajú viaceré chránené územia národnej a európskej sústavy chránených území, v ktorých platia rôzne stupne ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z.

Na základe skutočností, že predložený strategický dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030“ predstavuje všeobecne formulovaný koncepčný dokument bez špecifikácie a územného vymedzenia konkrétnych zámerov, nie je možné identifikovať vplyvy strategického dokumentu na európsku sústavu chránených území Natura 2000 a ani na ostatné záujmy ochrany prírody a krajiny.

Na základe vyššie uvedeného upozorňujeme, že jednotlivé konkrétne plány alebo projekty vyplývajúce z predloženého strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030“, bude potrebné dôsledne posudzovať v samostatných konaniach (napr. EIA, SEA, DÚR, DSP) a v prípade plánov a projektov, ktoré môžu mať významný vplyv na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 aj podľa § 28 zákona č. 543/2002 Z. z.

Vyhodnotenie stanoviska: stanovisko je kladné bez pripomienky k Správe o hodnotení strategického dokumentu. Upozornenie na posudzovanie vplyvov na životné prostredie konkrétnych plánov a projektov vychádzajúce PHSR v zmysle zákona je relevantné, bude odporúčané na úpravu strategického dokumentu v Záverečnom stanovisku v kapitole VI. Závery v bode 3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“.

Vyhodnotenie stanovísk od dotknutej verejnosti

Od dotknutej verejnosti bolo doručené jedno stanovisko, a to od subjektu Železnice Slovenskej republiky (list č. 28319/2022/O210-21 zo dňa 12. 07. 2022).

Na základe informácie o správe o hodnotení strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030“ zverejneného na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (<https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/program-hospodarskeho-socialneho-rozvoja-banskobystrickeho-samospravne-1>) Vám Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) ako verejnosť podľa § 6 ods. 6 zákona NR SR č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov, oznamujú, že v rámci predmetného dokumentu žiadajú zosúladiť a vziať do úvahy:

1. Zachovanie ochranného pásma dráhy (ďalej len „OPD“) 60 m od osi krajnej koľaje v zmysle zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov.

2. V prípade návrhu/podpory výsadby ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, tiež rešpektovať zákon o dráhach č. 513/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého je podľa § 4 v obvode dráhy zakázané vysádzať stromy a kry a podľa § 6 Vlastníci a užívatelia nehnuteľností a správcovia vodných tokov a odkrytých podzemných vôd v OPD sú povinní udržiavať pozemky a stromy a kry na nich, skládky, stavby, mostné piliere a iné konštrukcie a vzdušné vedenia v

takom stave a užívať ich takým spôsobom, aby neohrozili prevádzku dráhy a jej súčastí, ani neobmedzili bezpečnosť a plynulosť dopravy na dráhe. Vysádzať a pestovať stromy a kry s výškou presahujúcou tri metre možno v OPD len vtedy, ak je zabezpečené, že pri páde nemôžu poškodiť súčasti dráhy.

3. Zabezpečenie prejazdnosti (obslužnosti) jednotlivých železničných tratí alebo núdzovej prevádzky tratí s využitím obchádzkových tratí hlavne pre účely MO SR:

- Trať č. 115 Zvolen, Plešivec, Košice (HT – 02),
- Trať č. 116 Banská Bystrica, Brezno (OT – 21),
- Trať č. 118 Vrútky, Banská Bystrica, Zvolen (ST – 12),
- Trať č. 119 Zvolen, Šahy (PT – 34),
- Trať č. 121 Palárikovo, Hronská Dúbrava (HT – 02),
- Trať č. 122 Chynorany, Diviaky (OT – 23).

4. Existujúce strategické a rozvojové zámery na železničnej infraštruktúre:

a) Rozhodnutie zo zisťovacieho konania pred nadobudnutím platnosti (číslo: OU-LC-OSZP-2021/002245 - 008) vydané dňa 17.06. 2021 Okresným úradom Lučenec k oznámeniu o zmene EIA „ŽST Filakovo - Výh. Holiša, rekonštrukcia žel. zvršku a žel. spodku“. Bližšie informácie sú verejne dostupné na nižšie uvedenej adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/zst-filakovo-vyh-holisa-rekonstrukcia-zel-zvrsku-zel-spodku>.

b) „Modernizácia trate Palárikovo – Zvolen“ v rámci ktorej by malo prísť k zvýšeniu traťovej rýchlosti do 120 km/h, k modernizácii železničného zvršku a spodku. Štúdiou uskutočniteľnosti by bolo vhodné preveriť možnosť úplného zdvojkolažnenia traťového úseku. Modernizáciou by malo prísť k zvýšeniu bezpečnosti dopravy okrem iného aj v rámci modernizácie ŽST. Aktuálnym strategickým zámerom je spracovanie štúdie realizovateľnosti s následným spustením procesu EIA a projektovou prípravou stavby.

c) „Elektrifikácia a optimalizácia trate Zvolen – Filakovo“ v rámci ktorej sa predpokladá elektrifikácia trate s dosiahnutím lepších prevádzkovo-technických parametrov. Podľa štúdie realizovateľnosti by malo prísť k zvýšeniu najvyššej traťovej rýchlosti do 120 km/h, v úsekoch Lovinobaňa – Kriváň a Pstruša – Zvolen na 100 km/h, s trvalým obmedzením v smerovo a sklonovo náročných úsekoch na 75 – 100 km/h. Riešená bude výmena zabezpečovacích zariadení, úprava nástupíšť vo všetkých ŽST a zastávkach. Riešený je nový zvršok a spodok v rozsahu vyhovujúcom pri rekonštrukciách. Mosty hodnotené ako nevyhovujúce alebo v zlom stave budú rekonštruované resp. prebudované. Nakoľko je pre daný úsek trate spracovaná štúdia realizovateľnosti, aktuálnym strategickým zámerom je spustenie procesu EIA s následnou projektovou prípravou stavby. Štúdia je verejne dostupná na stránke www.zsr.sk.

d) „Elektrifikácia a optimalizácia trate Filakovo – Plešivec – Moldava nad Bodvou“ ktorá bude spočívať hlavne v elektrifikácii traťového úseku a vo zvýšení traťovej rýchlosti do 120 km/h s miestnymi obmedzeniami rýchlosti. Uvažuje sa s vybudovaním systému s diaľkovým riadením zabezpečovacieho zariadenia. V rámci štúdie realizovateľnosti bude posúdené aj úplné zdvojkolažnenie traťového úseku. Aktuálnym strategickým zámerom je spracovanie štúdie realizovateľnosti.

e) „Modernizácia trate Zvolen – Banská Bystrica – Vrútky“, ktorá by mala v sebe zahŕňať KR železničného zvršku a spodku. V prípade modernizácie je potrebné uvažovať so zdvojkolažnením traťového úseku a zvýšením rýchlosti do 120 km/h, minimálne však na 100 km/h v celom úseku. V celom úseku je potrebné modernizovať oznamovacie a zabezpečovacie zariadenie s diaľkovým riadením. Modernizácia prinesie zvýšenie bezpečnosti, a to modernizáciou zabezpečovacieho zariadenia na trati a v ŽST. Pri modernizácii je potrebné uvažovať so zavedením systému GSM-R. Aktuálnym strategickým zámerom pre tento traťový úseku je spracovanie štúdie realizovateľnosti s následným spustením procesu EIA.

f) „Optimalizácia trate Hronská Dúbrava – Odb. Dolná Štubňa“ v rámci ktorej je potrebné uvažovať so zvýšením traťovej rýchlosti min. na 80 km/h a s rekonštrukciou žel. zvršku a žel. spodku. V prípade celého úseku Hronská Dúbrava – Odb. Aktuálnym strategickým cieľom je obstaranie štúdie realizovateľnosti s následným spustením procesu EIA.

g) „Optimalizácia trate Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany“, v rámci ktorej by malo prísť k zvýšeniu priepustnosti a traťovej rýchlosti do 100 km/h, k modernizácii oznamovacích a zabezpečovacích zariadení, k rekonštrukcii železničného zvršku a spodku s úpravou ŽST a zastávok. Aktuálnym strategickým zámerom je spracovanie štúdie realizovateľnosti s následným spustením procesu EIA.

h) „Predĺženie širokorozchodnej železničnej trate na území Slovenska s prepojením na územie Rakúska“ (Breitspur Planungsgesellschaft mbH, Opernring 9/6, A-1010 Viedeň, Rakúsko), na ktoré v

súčasnosti prebieha proces posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA). Účelom navrhovanej činnosti je predĺženie širokorozchodnej železnice v trase od Košíc (Haniska pri Košiciach) cez južné Slovensko a Bratislavu po hranicu s Rakúskom. Bližšie informácie sú verejne dostupné na nižšie uvedenej adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/predlzenie-siropkorozchodnej-zeleznicnej-trate-na-uzemi-slovenska-s-pre>.

Vyhodnotenie stanoviska: predmetné požiadavky na zosúladenie rozvojových zámerov Železníc Slovenskej republiky sú relevantné, budú odporúčané na úpravu strategického dokumentu v kapitole VI. Závěry v bode 3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu tohto stanoviska.

Zhrnutie vyhodnotenia stanovisk

V doručených písomných stanoviskách k Správe o hodnotení neboli podané také zásadné stanoviská, požiadavky alebo pripomienky, ktoré by bránili (po úprave strategického dokumentu v kapitole VI) akceptovať Správu o hodnotení a prijatiu strategického dokumentu PHSR BBSK.

7. Verejné prerokovanie a jeho závery

Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja v spolupráci s príslušným orgánom a v súlade s ustanoveniami § 11 ods. 3 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie zvolali verejné prerokovanie strategického dokumentu: „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030“, ktoré sa konalo dňa 25. 07. 2022 o 15.00 hod. na Úrade Banskobystrického samosprávneho kraja.

Za BBSK sa zúčastnili: Ing. Marína Linková, Ing. Dominika Podstaveková, Mgr. Ľuboslava Kubišová, Ing. Ľudmila Elexová PhD., Mgr. Andrea Rúfusová PhD., Mgr. Zuzana Mečiarová, ďalej sa zúčastnili: spracovateľ správy Mgr. Peter Hujo a Ing. Milan Hodas.

Na verejnom prerokovaní sa okrem menovaných nikto ďalší nezúčastnil a neboli podané v rámci verejného prerokovania zo strany verejnosti žiadne pripomienky, návrhy podnety.

Vyhodnotenie verejného prerokovania:

Neboli podané žiadne pripomienky.

Záznam z verejného prerokovania spolu s prezenčnou listinou sú uložené na Okresnom úrade Banská Bystrica, Odbor starostlivosti o životné prostredie a sú súčasťou spisovej dokumentácie z procesu posudzovania vplyvov.

IV. Celkové hodnotenie vplyvov strategického dokumentu

V rámci posudzovania predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie boli vyhodnocované jednotlivé priority, strategické ciele, špecifické ciele, boli posúdené predpokladané vplyvy na životné prostredie (voda, pôda, ovzdušie, reliéf a horninové prostredie, zmena klímy, ochrana prírody) a zhodnotenú predpokladané vplyvy kľúčových projektov na životné prostredie pre jednotlivé priority a ich strategické a špecifické ciele. Pre hodnotenie významnosti vplyvov bola zvolená 7 stupňová škála hodnotenia, ktorá zahŕňa hodnoty od - 3 do + 3.

Posudzované boli vplyvy:

- *priame environmentálne vplyvy*
- *sekundárne alebo nepriame environmentálne vplyvy*
- *pozitívne vplyvy*
- *negatívne vplyvy*
- *vplyvy podľa časového pôsobenia* - krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné,
- *kumulatívne vplyvy*
- *synergia environmentálnych vplyvov*

Komplexná charakteristika súčasného stavu životného prostredia údaje o kladných a záporných vplyvoch a hodnotenie predpokladaných vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia sú spracované v príslušných kapitolách Správy o hodnotení a sú zásadné pri hodnotení úplnosti Správy o hodnotení strategického dokumentu PHSR BBSK. Posúdenie vplyvu strategického dokumentu na chránené územia a sústavu NATURA 2000 je s ohľadom na všeobecný charakter strategického dokumentu a mieru poznania jednotlivých kľúčových projektov primerane zhodnotenú.

V samostatných podkapitolách 1.1 až 1.5 boli vyhodnotené priority, strategické ciele, špecifické ciele kľúčové projekty, vplyvy na chránené územia a predpokladané kumulatívne a synergické vplyvy na ŽP a chránené územia.

Vyhodnotené vplyvy priorít, strategických cieľov, špecifických cieľov a kľúčové projekty boli popísané opisnou formou s popisom možných vplyvov pre jednotlivé strategické ciele a špecifické ciele, pričom kladne treba zhodnotiť, že boli vypísané konkrétne jednotlivé vplyvy. V tabuľkovej forme boli sumarizované vyhodnotené vplyvy podľa špecifických cieľov a vplyvu na zložky životného prostredia (ovzdušie, vody, pôda, reliéf a horninové prostredie), zmena klímy, zdravie obyvateľov a ochrana prírody (chránené časti prírody a krajiny). Pre hodnotenie významnosti vplyvov bola zvolená 7 stupňová škála hodnotenia, ktorá zahŕňa hodnoty od - 3 do + 3, pričom hodnota - 3 predpokladá významný negatívny vplyv na ŽP a hodnota + 3 predpokladá sa významný pozitívny vplyv na ŽP a hodnota 0 predpokladá takmer žiadny vplyv na životné prostredie. Sumárne bodové hodnotenie bolo vykonané samostatne pre priority, strategické ciele, špecifické ciele a kľúčové projekty PHSR.

V samostatnej podkapitole 1.4 boli zhodnotené vplyvy na chránené územia a na európsku sústavu chránených území NATURA 2000. Hodnotenie bolo vykonané na podklade Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike (SAŽP, ŠOP SR, 2016). Hodnotené boli priority, strategické ciele a kľúčové projekty, a to tabuľkovou formou.

V poslednej podkapitole 1.5 kapitoly IV. boli vyhodnotené predpokladané kumulatívne a synergické vplyvy na ŽP a chránené územia.

Možno skonštatovať, že vyhodnotenie vplyvov je spracované na kvalitnej úrovni s ohľadom na to, že strategický dokument PHSR BBSK predstavuje všeobecne formulovaný koncepčný dokument rozvoja na území BBSK bez špecifikovania konkrétneho priestorového vymedzenia priorít, strategických a špecifických cieľov. Je teda potrebné poukázať na nutnosť hodnotiť projekty, pre ktoré strategický dokument vytvára rámec v nižších etapách plánovacieho a rozhodovacieho procesu samostatným posúdením predpokladaných vplyvov na životné prostredie podľa aktuálnej legislatívy.

Úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov navrhovaného strategického dokumentu bola posúdená rámcovo s ohľadom na to, že reálne vplyvy súvisiace s navrhovaným strategickým dokumentom sa prejavia až v súvislosti s realizáciou činností, projektov v rámci jednotlivých plánovaných aktivít a prevádzkou činností, vyplývajúcich zo strategického dokumentu.

Názor posudzovateľa k významnosti vplyvom strategického dokumentu na životné prostredie a ich vzájomného pôsobenia:

Z hľadiska úplnosti zistenia vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia konštatujem, že „predpokladané vplyvy sú v Správe o hodnotení vyhodnotené s príslušnou prípustnou mierou neurčitosti“.

Dôležité záporné vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie a obyvateľstvo:

- V prioritě 1 Konkurencieschopná a udržateľná ekonomika najviac negatívne pôsobí na zložky ŽP špecifický cieľ ŠC 1.1.1 Rozšíriť kapacity a modernizovať technickú, inovačnú a výskumnú infraštruktúru v regióne v rámci strategického cieľa. Pri budovaní infraštruktúry spojenej so zvyšovaním inovačnej výkonnosti, produktivity a pridanej hodnoty regionálnej ekonomiky možno predpokladať priame negatívne vplyvy (hluk, prašnosť, vibrácie) na zložky životného prostredia, najmä ovzdušie a nároky na pôdu. Mierne negatívne pôsobí vyhodnotený špecifický cieľ ŠC 1.3.3 Zlepšiť dostupnosť destinácií, atraktivít a turistických bodov záujmu. Pri budovaní moderných návštevníckych centier a rozvoji doplnkovej infraštruktúry (obnova národných kultúrnych pamiatok a ostatnej kultúrnej infraštruktúry, revitalizácia historických parkov, záhrad, pietnych miest a iných lokalít kultúrneho a prírodného dedičstva) budú súvisieť s výstavbou nových objektov alebo ich rekonštrukciou a modernizáciou, čo môže mať negatívne vplyvy na zložky životného prostredia, záber pôdy a pri výstavbe a rekonštrukcii objektov. Dochádza k hromadeniu javov zastupujúcich tzv. stavebnú stopu: stavebné skrývky, navážky a skládky zeminy v okolí stavieb, ktoré sú zdrojom šírenia invázných rastlín, ďalej vznik nových prístupových ciest, zásah do vodného režimu a mikroklimy staveniska, atď.
- Boli identifikované negatívne vplyvy v prioritě 4 Prepojený kraj, jednotlivé strategické a špecifické ciele vykazujú negatívne vplyvy pri konkrétnych hodnotených zložkách životného prostredia. Je to v prípade Týka sa to strategického cieľa SC 4.1 Dobudovať a obnoviť dopravnú infraštruktúru prepojenú na nadradenú cestnú a železničnú sieť, ktorý prináša záber pôdy, potenciálne ovplyvnenie horninového prostredia a fragmentáciu krajiny. Najzávažnejší špecifický cieľ je priradený k ŠC 4.1.1 Dobudovať základnú (CORE) a súhrnnú multimodálnu sieť TEN-T a sieť

prepojenú na TEN-T odolnú zmenu klímy. V ciele je zahrnutá rekonštrukcia a modernizácia dopravnej infraštruktúry, ktorá si vyžaduje si nárokuje novú infraštruktúru, alebo rekonštrukciu a modernizáciu existujúcej. Výstavba novej cestnej infraštruktúry vyvoláva fragmentáciu územia, ovplyvňuje vodný režim, zasahuje do pôdneho krytu a vegetácie a v neposlednom rade bráni faune v migrácii.

- Pri kľúčových projektoch strategického dokumentu, ktoré predpokladajú výstavbu nových objektov a objektov, ktoré budú spojené s obnovou, je možné predpokladať krátkodobé negatívne vplyvy (hluk, prašnosť, zvýšená intenzita dopravy) medzi trvalé negatívne vplyvy v týchto projektoch možno považovať vznik nových prístupových komunikácií, nový záber poľnohospodárskej pôdy, nároky na energie a vodu.

Dôležité kladné vplyvy strategického dokumentu:

- Najvýznamnejšie pozitívne vplyvy na všetky oblasti životného prostredia sa očakávajú v rámci priority 2 Zelený kraj aj pre budúce generácie, hlavne v strategickom ciele 2.1 Zabezpečiť efektívnu ochranu a obnovu všetkých zložiek životného prostredia, s dôrazom na zmiernenie zmeny klímy a zvýšenie odolnosti kraja na jej nepriaznivé prejavy sú zamerané na zlepšovanie stavu životného prostredia. Správne zrealizované aktivity k dosiahnutiu cieľa budú pôsobiť pozitívne na životné prostredie a priaznivo vplyvať na zdravie ľudí a stav biodiverzity, pôdy, klímy, ovzdušia, vody, vzhľad krajiny, prírodných lokalít, hmotného majetku a kultúrneho dedičstva.

- Významný vplyv na obyvateľstvo vykazujú aktivity v prioritě 3 Zdravá, vzdelaná a súdržná spoločnosť, hlavne v SC 3.2 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť služieb pre aktívne začlenenie zraniteľných skupín obyvateľstva v kraji BBSK. Pozitívne sú hodnotené aktivity na vytváranie možností a priestorov pre športové, kultúrne a voľnočasové aktivity. Všeobecne prioritá 3 má hlavne pozitívny vplyv na životné prostredie miest a obcí vrátane pozitívneho vplyvu na zdravie obyvateľov BBSK.

- Pozitívne vplyvajú na ŽP a zdravie obyvateľov BBSK špecifické ciele priority 4 Prepojený kraj, hlavne sú to ŠC 4.1.4 Zvýšiť odolnosť dopravnej infraštruktúry proti zmenám klímy, ŠC 4.1.5 Znížiť negatívne dopady cestnej premávky na pozemných komunikáciách na životné prostredie a kvalitu života obyvateľov v dotknutých územiach, ŠC 4.2.4 Znížiť negatívne environmentálne dopady mobility, ŠC 4.2.5 Rozvíjať cyklo dopravu ako plnohodnotnú zložku mestskej, prímestskej a medzimestskej mobility prostredníctvom budovania nových cyklociest alebo ich začlenenia do existujúcich komunikácií.

Celkové hodnotenie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie predstavuje syntézu pomerného zastúpenia analyzovaných vplyvov činností na obyvateľstvo a jednotlivé zložky životného prostredia. Z hodnotenia jednotlivých vplyvov a z ich vzájomného spolupôsobenia sa nepredpokladajú významné negatívne synergické a kumulatívne pôsobenia, ktoré by mali za následok významné zhoršenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľov na cezhraničnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, pokiaľ budú primerane splnené požiadavky uvedené v časti VI. ZÁVERY tohto záverečného stanoviska.

Je potrebné konštatovať, že reálne vplyvy súvisiace s navrhovaným strategickým dokumentom sa prejavia až v súvislosti s realizáciou programov, projektov a činností, ktoré budú realizované v súlade s podmienkami strategického dokumentu.

V. Celkové hodnotenie vplyvov strategického dokumentu na navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu alebo súvislú európsku sústavu chránených území (NATURA 2000)

Samotný strategický dokument je koncepčný rozvojový dokument Banskobystrického kraja. Súčasťou kraja je 8 chránených vtáčích území a 134 území európskeho významu. Avšak vzhľadom na všeobecný charakter strategického dokumentu a rozsah jeho územia nie je možné podrobne posúdiť vplyvy na chránené vtáčie územia a územia európskeho významu (NATURA 2000). Samotné ciele ani kľúčové projekty strategického dokumentu nie sú smerované na konkrétny zásah do týchto chránených území. Strategický dokument vo svojich dvoch strategických cieľoch (SC: 1.3 Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu a zamestnanosť prostredníctvom udržateľného rozvoja cestovného ruchu a SC: 4.1 Dobudovať a obnoviť dopravnú infraštruktúru prepojenú na nadradenú cestnú a železničnú sieť) dáva priestor pri realizácii konkrétnych programov a projektov, ktoré naplnia tieto stanovené ciele, negatívnym vplyvom na chránené územia NATURA 2000. Rozsah vplyvu v tejto etape rozvoja územia nie je možné presne konkretizovať, pretože nie sú známe konkrétne programy a projekty. Je potrebné hodnotiť samotné programy a projekty, pre ktoré strategický dokument vytvára rámec realizateľnosti v nižších etapách plánovacieho a rozhodovacieho procesu (napr. pri posudzovaní činností a stavieb, strategických dokumentov, dokumentácií pre územné a stavebné povolenia a iné

realizačné dokumentácie) samostatným posúdením predpokladaných vplyvov na životné prostredie podľa aktuálnej platnej legislatívy.

VI. Závety

1. Výsledok procesu posudzovania (odporúčanie, neodporúčanie)

Na základe posúdenia navrhovaného strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030“

sa odporúča schváliť

predložený Návrh Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 – 2030 za doplnenia a akceptovania pripomienok a opatrení uvedených v časti VI. ZÁVERY, v bode č. 3 Odporúčania na doplnenie, dopracovanie, úpravu Návrhu strategického dokumentu tohto záverečného stanoviska.

2. Odporúčany variant

Okrem nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal) je strategický dokument spracovaný v jednom variante. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030 je dokument koncepčný a cieľavedomý rozvojový dokument kraja. Definuje víziu a stratégiu rozvoja kraja a na ich základe tvorí plán opatrení, aktivít, ktorými dosahuje určené priority a strategické ciele, a ktoré berú ohľad na demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne špecifiká či príležitosti a udáva rámec na primeraný rozvoj Banskobystrického kraja.

Pri vzájomnom porovnaní navrhovaného riešenia PHSR s nulovým variantom, s prihliadnutím na pripomienky dotknutých orgánov, je jednoznačne výhodný návrhový variant, ktorý bude ešte dopracovaný na základe pripomienok z prerokovania a zo zapracovaných opatrení z bodu č. 3 Odporúčania na doplnenie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu tohto záverečného stanoviska.

V porovnaní s nulovým variantom (bez prijatia PHSR na roky 2022 - 2030) by bol Kraj ochudobnený o príležitosti na rozvoj, dostatočne by nerefletoval potreby Kraja v sociálnej a hospodárskej oblasti a nespĺnil by jednu z podmienok na predloženie žiadosti vyššieho územného celku o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov a fondov EÚ.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu

V posudzovanom strategickom dokumente sa na základe výsledkov procesu posudzovania pripomienok a stanovísk dotknutých orgánov a spracovateľa odborného posudku odporúča dopracovanie a úprava návrhu strategického dokumentu v nasledovných bodoch:

I. Odporúčania spracovateľa odborného posudku na dopracovanie a úpravu strategického dokumentu:

Na zabezpečenie environmentálnej optimálnosti implementácie programov a projektov strategického dokumentu spracovateľ odborného posudku odporúča:

1. Pri príprave, schvaľovaní a následnej realizácii PHRSR BSK zohľadniť a dodržiavať základné princípy a kritériá trvalo udržateľného rozvoja
2. V období realizácie je potrebné riadiť sa aktuálnymi právnymi normami a na ne nadväzujúcimi ďalšími právnymi predpismi a technickými normami
3. Na minimalizovanie negatívnych dopadov na biodiverzitu v objektoch by mali byť pri jednotlivých projektoch aplikované opatrenia. Z tých prioritných opatrení v súčasnosti s ohľadom na rozvoj výstavby a rekonštrukcie budov vrátane zateplenia budov je potrebné neohroziť a zachovať hniezdiská a úkryty pre chránené druhy živočíchov (hlavne vtákov a netopierov), ktoré v sídle plnia funkciu tzv. ekologického štítu pred hmyzom. Správnosť ich vykonania zahŕňa:
 - preskúmanie objektov určených na rekonštrukciu už v projektovej príprave. Obhliadky zabezpečujú pracovníci ŠOP SR a ďalšie poverené osoby, ktorí posúdia výskyt chránených živočíchov a následne vypracujú odborný posudok o výskyte chránených

- živočíchov. Opatrenia zo stanoviska sú následne premietnuté do stavebného povolenia a navrhujú zachovať zistené hniezdiská a úkryty chránených živočíchov, alebo ich vo vhodnej miere kompenzovať vo forme hniezdných búdok.
4. Pri realizácii všetkých vzdelávacích aktivít a organizovaní odborných prednášok, diskusií, workshopov a podujatí pravidelne/nepravidelne organizovaných akcií pre verejnosť, vzdelávacích a iných aktivít, vyžadovať od organizátorov a cateringových dodávateľov :
 - podporovať ochranu životného prostredia v lokálnom aj globálnom rozsahu a zodpovednú spotrebu,
 - eco-friendly prístup v celej príprave vzdelávacích aktivít,
 - preferovať ekoobaly a aktivity na predchádzanie vzniku odpadov,
 - podporovať lokálnych a regionálnych producentov potravín, ktorí sú pôvodcami menšej uhlíkovej stopy z prepravy produktov ku konečnému spotrebiteľovi.
 5. V aktivitách a projektoch obnovy a tvorby prvkov zelenej a modrej infraštruktúry, a to aj na nevyužívaných plochách, ktoré majú potenciál rozšíriť mestskú zeleň a oddychové zóny, preferovať výsadbu drevinnej vegetácie a mimo zastaveného územia realizovať výsadbu pôvodných, domácich, miestnym stanovištným podmienkam prispôsobených drevín,
 6. Aktívne likvidovať cudzorodé invázne druhy rastlín šíriace sa popri líniových dopravných trasách, vodných tokoch a na navážkach zeminy v stavebných areáloch.
 7. Pri aktivitách orientovaných na prevenciu kriminality, ochranu života, zdravia a majetku občanov (nové svetelné body verejného osvetlenia, rekonštrukcia existujúcich svetelných bodov) uvádzať do praxe opatrenia na zníženie svetelného znečistenia a nevytvárať nadmerné svetelné znečistenie. Doplniť opatrenie „verejné osvetlenie“ - svietidlá by mali byť zhora tienené, inštalované vodorovne, aby nesvietili nad horizont. Kryty svietidiel (difúzory) by nemali byť vypuklé, ale rovné, aby sa zabránilo ďalšiemu rozptylu svetla do horného priestoru“.
 8. Pri rozširovaní doplnkového zázemia a infraštruktúry pre motorovú a nemotorovú dopravu zachovať významné krajinné prvky s vodozadržnou funkciou, najmä les, rašelinisko, brehový porast, jazero, mokraď, rieku, park, aleju, remízku, a pod.
 9. Pri rozširovaní, budovaní a obnove trás pre vykonávanie pešej letnej a zimnej turistiky, koneskej turistiky, vodnej turistiky (splavovania), bežeckého lyžovania, cykloturistických trás a rozvoju komplexných areálov bežeckého lyžovania, biatlonových areálov a areálov horskej (MTB) cykloturistiky pre širokú verejnosť a voľno-časové aktivity detí a mládeže zachovať významné krajinné prvky s vodozadržnou funkciou najmä les, rašelinisko, brehový porast, jazero, mokraď, rieka, park, aleja, remíza, a pod.
 10. Vykonať formálne úpravy v strategickom dokumente:
 - upraviť formálne terminologické nepresnosti, zjednotiť čísla tabuliek, obrázkov a grafov,
 - zosúladiť znenie textu v schéme stromu cieľov a znenie textu v Strategickej časti PHSR,
 - opraviť neaktuálne a nepresné údaje zriaďovateľov služieb a participujúcich partnerov (akademické inštitúcie a mimovládne organizácie).

II. Dopracovať strategický dokument na základe stanovísk dotknutých orgánov a verejného prerokovania:

Relevantné opatrenia (pripomienky) vydané k strategickému dokumentu od dotknutých orgánov a verejnosti v rámci prerokovania Správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie zohľadniť v dopracovaní strategického dokumentu:

1. Odstrániť *terminologické nepresnosti*:
V Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja:
na str. 291: namiesto slov „slovenské liečebné kúpele“ uvádzať slová „prírodné liečebné kúpele a kúpeľné liečebne“ pred slovo „liečebné“ vložiť slovo „prírodné“ str. 292:
 - v názve tabuľky č. 75 za slová „Prírodné liečebné kúpele“ vložiť slová „a kúpeľné liečebne“; uvedené sa týka aj textu na str. 309,
 - v texte pod tabuľkou č. 75 pred slová „liečebné kúpele“ vložiť slovo „prírodné“,
 - do tabuľky 75 zaradiť aj nasledovné kúpeľné liečebne a k tomu príslušné údaje:
Liečebný dom Diamant - prevádzkuje: SLOVOTHERMAE, Kúpele Diamant Dudince, š.p., Kúpeľná 107, 962 71 Dudince, IČO: 00 165 506

Špecializovaný liečebný ústav Marína, š.p., Sládkovičova 3/311, 962 3 7 Kúpeľná 107, Kúpele Kováčová, IČO: 00 165 476

2. Primerane zosúladiť a zohľadniť pripomienky Železníc Slovenskej republiky:
 - a) v celom dokumente dodržať platné ustanovenia zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov,
 - b) podporovať zabezpečenie prejazdnosti (obslužnosti) jednotlivých železničných tratí alebo núdzovej prevádzky tratí s využitím obchádzkových tratí hlavne pre účely MO SR:
 - Trať č. 115 Zvolen, Plešivec, Košice (HT – 02),
 - Trať č. 116 Banská Bystrica, Brezno (OT – 21),
 - Trať č. 118 Vrútky, Banská Bystrica, Zvolen (ST – 12),
 - Trať č. 119 Zvolen, Šahy (PT – 34),
 - Trať č. 121 Palárikovo, Hronská Dúbrava (HT – 02),
 - Trať č. 122 Chynorany, Diviaky (OT – 23).
 - c) primerane zohľadniť a doplniť existujúce strategické a rozvojové zámery na železničnej infraštruktúre:
 - Rozhodnutie zo zisťovacieho konania pred nadobudnutím platnosti (číslo: OU-LC-OSZP-2021/002245 - 008) vydané dňa 17.06. 2021 Okresným úradom Lučenec k oznámeniu o zmene EIA „ŽST Fiľakovo - Výh. Holiša, rekonštrukcia žel. zvršku a žel. spodku“. Bližšie informácie sú verejne dostupné na nižšie uvedenej adrese: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/zst-filakovo-vyh-holisa-rekonstrukcia-zel-zvrsku-zel-spodku>.
 - zohľadniť modernizáciu tratí :
 - Modernizáciu trate Palárikovo – Zvolen“ v rámci ktorej by malo prísť k zvýšeniu traťovej rýchlosti do 120 km/h.
 - Elektrifikácia a optimalizácia trate Zvolen – Fiľakovo v rámci ktorej sa predpokladá elektrifikácia trate s dosiahnutím lepších prevádzkovo-technických parametrov
 - Elektrifikácia a optimalizácia trate Fiľakovo – Plešivec – Moldava nad Bodvou“ ktorá bude spočívať hlavne v elektrifikácii traťového úseku a vo zvýšení traťovej rýchlosti do 120 km/h s miestnymi obmedzeniami rýchlosti.
 - Modernizácia trate Zvolen – Banská Bystrica – Vrútky, v prípade modernizácie je potrebné uvažovať so zdvojnásobením traťového úseku a zvýšením rýchlosti do 120 km/h, minimálne však na 100 km/h v celom úseku. V celom úseku je potrebné modernizovať oznamovacie a zabezpečovacie zariadenie s diaľkovým riadením.
 - optimalizovať trate:
 - Optimalizácia trate Hronská Dúbrava – Odb. Dolná Štubňa v rámci ktorej je potrebné uvažovať so zvýšením traťovej rýchlosti min. na 80 km/h.
 - Optimalizácia trate Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany“ , v rámci ktorej by malo prísť k zvýšeniu priepustnosti a traťovej rýchlosti do 100 km/h.
 - Predĺženie širokorozchodnej železničnej trate na území Slovenska s prepojením na územie Rakúska.
3. Jednotlivé konkrétne plány alebo projekty vyplývajúce z predloženého strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030“, bude potrebné dôsledne posudzovať v samostatných konaniach (napr. EIA, SEA, DÚR, DSP) a v prípade plánov a projektov, ktoré môžu mať významný vplyv na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 aj podľa § 28 zákona č. 543/2002 Z. z.

III. Navrhované opatrenia relevantné z hľadiska životného prostredia, zachovania kultúrno-historických hodnôt a zdravia obyvateľstva v Správe o hodnotení v kapitole V.

V strategickom dokumente je rozpísaných 52 špecifických cieľov s operatívnym charakterom a krátkodobejším časovým horizontom. Na dosiahnutie špecifických cieľov sú deklarované opatrenia a aktivity, ktoré mnohé sú relevantné z hľadiska životného prostredia, hlavne v druhej prioritě Zelený kraj pre budúce generácie a štvrtej prioritě Prepojený kraj.

Primerane zohľadniť a zapracovať konkrétne odporúčania pre všetky navrhované aktivity na zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov, ktoré by mohli vyplynúť z realizácie strategického dokumentu v programoch a projektoch:

Opatrenia je potrebné implementovať do praxe pri realizácii aktivít v špecifických cieľoch v PHSR strategického dokumentu a kľúčových projektov:

1. Pri návrhu na realizáciu jednotlivých cieľov je vo všeobecnosti potrebné:

- navrhované strategické rozvojové dokumenty podrobiť podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, strategickému environmentálnemu hodnoteniu (SEA),
- pri konkrétnych projektoch zabezpečiť ich dôsledné posudzovanie v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (EIA) tak, aby bola zabezpečená ich optimálna lokalizácia ako aj stanovenie ich najvhodnejšieho riešenia,
- rešpektovať všetky chránené územia národného významu, vyhlásené ako aj navrhované územia sústavy NATURA 2000 (územia európskeho významu a chránené vtáčie územia), všetky ostatné záujmy ochrany prírody a krajiny (chránené druhy, biotopy a chránené stromy), prvky územného systému ekologickej stability (biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu), ich územné vymedzenie a obmedzenia v nich, vyplývajúce z príslušných legislatívnych predpisov (zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Rozvoj technickej infraštruktúry, najmä cestných komunikácií, navrhovať podľa možností mimo chránených území,
- pri návrhu konkrétnych projektov minimalizovať záber poľnohospodárskej a lesnej pôdy. Pri trvalom alebo dočasnom odňatí pôdy na nepoľnohospodárske účely dodržiavať príslušné ustanovenia zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona NR SR č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pri trvalom alebo dočasnom zábere lesnej pôdy postupovať v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- pri vypracovávaní jednotlivých projektov je potrebné rešpektovať záväzné regulatívy platnej ÚPN VÚC Banskobystrického kraja v znení neskorších zmien a doplnkov, vrátane ďalších strategických dokumentov na miestnej úrovni (územných plánov miest a obcí, krajinnoekologické plány, projekty pozemkových úprav, krajinárske štúdie, schválené dokumenty ochrany prírody a krajiny a podobne),
- prijať regionálny priemet adaptačných a mitigačných opatrení znižujúcich riziko dôsledku klimatických zmien v jednotlivých reprezentatívnych geoekosystémoch,
- akékoľvek rozvojové aktivity, ktoré by mohli mať vplyv na kultúrne pamiatky, pamiatkovo chránené zóny a ich ochranné pásma, alebo iné kultúrne hodnoty posudzovaného územia, je možné realizovať výlučne v súlade so zákonom č. 49/2002 Z. z. o pamiatkovej starostlivosti v znení neskorších predpisov (pamiatkový zákon).

2. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na ovzdušie:

- zlepšiť systém monitorovania kvality ovzdušia a monitorovania vplyvu znečistenia ovzdušia na ekosystémy a ľudské zdravie,
- eliminovať problém veľkých, stredných a zdrojov znečistenia a modernizovať malých stacionárnych,
- pri realizácii jednotlivých stavieb obmedziť zvyšovanie koncentrácie plynov v ovzduší z exhalátov automobilov a stavebných mechanizmov príslušnými opatrenia (napr. používanie nákladných vozidiel a stavebnej techniky v nízkoemisných triedach (EURO V - VI),
- počas realizácie nových stavieb zamedziť nadmernej prašnosti napr. pravidelným kropením, vhodnou prepravou a skladovaním prašného materiálu a pod.,
- znížiť produkcie emisií, realizovať ekologizáciu vozového parku a dopravy, ako aj používať menej škodlivé pohonné hmoty a v budúcnosti aj využívať tzv. čistú energiu,
- znížiť záťaž obyvateľov emisiami prostredníctvom odstránenia „úzkych miest“ na dopravnej infraštruktúre (zvýšenie celkovej efektivity a plynulosti dopravy), modernizovať a zlepšiť technické parametre dopravných ciest a odvieť časť dopravnej záťaže mimo obytné územie, zvýšiť efektivitu dopravného systému (napr. vytvorením podmienok pre zlepšenie pomerov dopravných výkonov medzi jednotlivými dopravnými módmi), vrátane jeho environmentálnych parametrov (emisie, energetická náročnosť, atď.), organizačne zabezpečiť stavbu tak, aby sa realizovala len počas pracovných dní a dôsledne sa dodržiavali dni pracovného pokoja,
- pri navrhovaných projektoch je potrebné implementovať špecifické adaptačné opatrenia na klimatickú zmenu.

3. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na podzemné a povrchové vody:

- špeciálne opatrenia je potrebné prijať v úsekoch, kde rozvojové projekty budú zasahovať do ochranných pásiem vodných zdrojov a tam, kde je potenciál na ohrozenie vodných zásob,
- počas výstavby je dôležité preferovať a používať také technologické postupy, ktoré budú šetrné k vodám a zemné práce uskutočňovať v takom rozsahu, aby nedochádzalo k narušeniu vodného režimu,
- zariadenia stavenísk môžu byť počas výstavby zdrojom znečistenia podzemných vôd. Ich negatívny vplyv možno výrazne obmedziť, ak sa dodržiavajú všeobecne platné legislatívne, bezpečnostné a technicko-organizačné opatrenia pri ich budovaní a pri samotnom režime prevádzky,
- proti prípadnému negatívne vplyvu na podzemnú a povrchovú vodu pre obdobie výstavby a prevádzky bude potrebné vypracovať havarijný plán v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 200/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd. Návrh havarijného plánu bude potrebné prerokovať so správcom tokov v záujmovom území (Slovenský vodohospodársky podnik š. p.) a predložiť Slovenskej inšpekcii životného prostredia na schválenie. V priebehu výstavby je všeobecne dôležité dodržiavať bezpečnostné predpisy pri manipulácii s ropnými produktmi a pravidelne kontrolovať technický stav stavebných mechanizmov,
- pri plánovaní a realizácii rozvojových projektov zohľadňovať požiadavky Rámcovej smernice o vodách, plánov manažmentu čiastkových povodí a zákona o vodách.

4. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na pôdu a humusový horizont:

- minimalizovať záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov,
- podľa zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy možno poľnohospodársku pôdu použiť na stavebné a iné nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch a v odôvodnenom rozsahu. Orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy ustanovuje spôsob ochrany humusového horizontu poľnohospodárskych pôd (HHPP), s ktorým musí byť naložené tak, aby nedošlo k znehodnoteniu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a aby bolo zabezpečené jeho hospodárne a účelné využitie. Pre skladovanie a ošetrovanie skrývky HHPP platí norma ST SEV 4471-84. V zmysle tejto normy a citovaných právnych predpisov depónia musí byť chránená pred veternou a vodnou eróziou, znečistením a znehodnotením (napr. stavebným materiálom, štrkom, pohonnými hmotami), ale aj pred zaburinením a rozkrádaním. Maximálna výška depónie nesmie prekročiť 3 m, so sklonom svahov maximálne 1:1,5.
- pred začatím výstavby na plochách trvalého záberu poľnohospodárskej pôdy vykonať skrývku humusu v zmysle metodického usmernenia Ministerstva pôdohospodárstva č. 2341/2006-910 na zabezpečenie účelného využitia skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy pri jej použití pre nepoľnohospodárske účely a zabezpečiť jej účelné a hospodárne využitie,
- počas výstavby sa opatrenia musia sústrediť na elimináciu alebo na zmiernenie vplyvov spojených s vlastnou stavbou:
 - počas výstavby využívať existujúcu sieť ciest a nevytvárať nové,
 - pri realizácii projektov žel. tratiť materiál prepravovať prioritne po železnici, len v nevyhnutnom prípade a v obmedzenom rozsahu využívať cestné komunikácie,
 - pri výstavbe postupovať podľa odsúhlaseného Plánu organizácie výstavby,
 - zhutnenie pôdy pri výstavbe je vratný proces a je možné ho odstrániť použitím mechanickej rekultivácie v podobe hĺbkového kyprenia pôdy,
 - v prípade intoxikácie pôdy je potrebné ju dočasne vyradiť z poľnohospodárskeho využívania a realizovať biologickú rekultiváciu,
 - v prípade degradácie pôdy je po ukončení stavby potrebné realizovať technickú a biologickú rekultiváciu dotknutého pôdneho fondu.

5. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na prírodu a biodiverzitu:

- všetky navrhované stavby, ktoré z hľadiska ochrany prírody a krajiny vedú pozdĺž biokoridorov a biocentier nadregionálneho, regionálneho, alebo miestneho (lokálneho) charakteru, resp. ich križujú, nesmú byť realizované v rozpore s ich funkciou, a preto je potrebné pripraviť ich v súčinnosti s orgánmi ochrany prírody tak, aby bola posilnená ako ich rekreačná, tak aj ekologická funkcia,

- po ukončení stavebných prác vykonať rekultiváciu a výsadbu vhodnej zelene v lokalitách narušených výstavbou, vrátane rekonštrukcie narušených brehových porastov,
- pri úprave dna a brehov premošovaných vodných tokov použiť prírodné materiály, najmä kameň,
- výsadbu drevín pozdĺž komunikácií realizovať z pôvodných domácich druhov drevín,
- na minimalizovanie negatívnych dopadov na flóru, faunu, biotopy a biodiverzitu by mali byť pri jednotlivých projektoch aplikované nasledovné všeobecné opatrenia:
 - minimalizovať všetky zábery biotopov, lesnej aj nelesnej drevinovej vegetácie,
 - minimalizovať zábery územia v chránených územiach,
 - nevyhnutné výrubu realizovať v mimohniezdnom a mimovegetačnom období,
 - minimalizovať obdobie výstavby pri stavbách zasahujúcich do vodných tokov a ich bezprostrednom okolí,
 - vykonať opatrenia proti znečisteniu povrchových a podzemných vôd v prípade havarijných situácií,
 - počas výstavby obmedziť výrubu drevín na nevyhnutnú mieru a ostatné dreviny v blízkosti stavby chrániť pred možným mechanickým poškodením,
 - pri výruboch brehových porastov pri tokoch zlikvidovať len nevyhnutný pás potrebný na realizáciu prác v rámci záberov stavby,
 - počas výstavby zabezpečiť maximálnu ochranu okolitej vegetácie, minimalizovať nevyhnutný manipulačný priestor a zostávajúcu vzrastlú zeleň zabezpečiť pred poškodením,
 - v prípade budovania dopravnej infraštruktúry, pri návrhu mostných objektov je potrebné dbať o zachovanie dostatočného migračného priestoru pre živočíchy, t. j. medzi mostným objektom a vlastným brehom vodného toku ponechať voľný priestor pre umožnenie prechodu živočíchov,
 - po ukončení stavebných a terénnych prác vykonať primerané vegetačné úpravy,
 - na plochách poškodených výstavbou zrealizovať revitalizačné opatrenia, plochy monitorovať a v prípade potreby realizovať opatrenia na zabránenie šírenia invázných druhov rastlín,
 - zabezpečiť migračné trasy živočíchov a odstrániť migračné bariéry budovaním ekoduktov, podjazdov a iných prvkov pre zabezpečenie konektivity v krajine.

6. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na krajinu:

- k opatreniam na zlepšenie estetického účinku stavby a na začlenenie technického diela do krajiny patria vegetačné úpravy a náhradná výsadba. Zároveň prispievajú k posilneniu nelesnej stromovej a krovitej vegetácie v silne urbanizovanej krajine. Výber druhovej skladby stromov a krov by sa mal orientovať na pôvodné typické druhy konkrétneho územia. Z hľadiska estetického vnímania stavby obyvateľstvom je potrebné navrhnúť vhodné architektonické riešenia jednotlivých objektov stavby, hlavne tých, ktoré sú opticky najexponovanejšie. Ďalším krokom, ktorý napomôže pri začlenení nového prvku v krajine, je rekultivácia poškodeného územia.

7. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na zmenu klímy:

- v rámci následnej projektovej dokumentácie jednotlivých stavieb je potrebné navrhnúť konkrétne opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, hlavne sa jedná o stavby prechádzajúce záplavovým územím a územím náchylným na zosuvy.

8. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na hluk:

- pri realizácii jednotlivých stavieb dodržať prípustné hodnoty hluku vo vonkajšom prostredí v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, ktoré nesmú byť stavebnou činnosťou prekročené,

- hlučné stavebné práce (príprava staveniska - bagrovanie, nakladanie, ťažká doprava; budovanie násypov – sypanie materiálov, rozhrňanie, zhutňovanie a pod.) vykonávať v pracovných dňoch od 7:00 – 21:00, počas víkendu sa hlučné stavebné práce môžu vykonávať len v sobotu v čase od 8:00 – 13:00,
- zabezpečiť monitorovanie hluku v priľahlých častiach zastavaných území obcí,
- realizovať protihlukové opatrenia vyplývajúce z podrobnejších dokumentácií, ktoré by mali vychádzať zo štúdií vypracovaných pre jednotlivé trasy rýchlostných komunikácií a ciest I. až III. triedy, vrátane obchvatov, preložiek a nových prepojení.

9. Opatrenia na zníženie negatívnych a posilnenie pozitívnych vplyvov na zdravie obyvateľov:

- pri realizácii jednotlivých stavieb, hlavne v blízkosti obytných území, je potrebné dodržať prípustné hodnoty hluku vo vonkajšom prostredí, ktoré definuje Vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z., v znení neskorších predpisov, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí a ktoré nesmú byť stavebnou činnosťou prekročené. Z uvedeného dôvodu je možné stavebnú činnosť časovo obmedziť, napr. v pracovných dňoch od 7,00 do 21,00 hod. a v sobotu od 8,00 do 13,00 hod.,
- zníženie záťaže obyvateľov hlukom a emisiami prostredníctvom zvýšenia celkovej efektivity a plynulosti dopravy, modernizáciou a zlepšením technických parametrov cestnej siete, presunom významnej časti tranzitnej automobilovej dopravy mimo rezidenčné územie, presunom časti dopravných výkonov z individuálnej dopravy na hromadnú, prípadne z cestnej na železničnú a podobne,
- zníženie záťaže obyvateľov hlukom prostredníctvom realizácie protihlukových opatrení v miestach, kde ešte nie sú realizované a hlavne v územiach, kde sa zdržujú senzitivne skupiny obyvateľov (napr. nemocnice, školy, sociálne zariadenia) a kde trvalo bývajú ľudia. Medzi technické opatrenia je možné zaradiť napr. opatrenie povrchu komunikácií z nízko-hlučného asfaltu, predsteny zo silného skla, trojité zasklenie okien s klimatizáciou budov a podobne. Medzi najjednoduchšie opatrenia na zníženie hlukovej záťaže v obytných zónach miest a obcí patrí obmedzenie rýchlosti pohybu automobilov,
- zníženie nehodovosti odstránením kritických miest, inštaláciou bezpečnostných prvkov na cestách a železnicách, skapacitnenie frekventovaných úsekov, bezpečnejšie križovanie ciest s inými druhmi dopravy, realizácia nových podchodov a nadchodov a podobne,
- zvýšenie pohybovej aktivity obyvateľov dobudovaním a skvalitnením cyklistickej siete a chodníkov pre peších, vrátane zabezpečenia ich bezpečnosti a bezkolíznosti s inými druhmi dopravy,
- zlepšenie podmienok pre prepravu osôb so zdravotným znevýhodnením technickými opatreniami (napr. bezbariérové prechody, zlepšenie kvality povrchu komunikácií a chodníkov vrátane ich pravidelnej údržby, použitie špeciálnych prvkov pre slabozrakých a nevidiacich vrátane osvetlenia a spomaľovacích ostrovčekov) a zabezpečením prepravy bezbariérovými autobusmi a trolejbusmi.

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

Záverečné stanovisko je vypracované podľa § 14 ods. 1 zákona v zmysle prílohy č. 6 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v súčinnosti s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici.

Pri posudzovaní boli zvážené a hodnotené predpokladané vplyvy strategického dokumentu PHSR na životné prostredie a zdravie obyvateľstva, stanoviská k Správe o hodnotení, verejné prerokovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu, Odborný posudok vypracovaný v zmysle § 13 zákona.

Stanoviská k hodnotenému strategickému dokumentu sú vo väčšine prípadov pozitívne, doplnené o konkrétne pripomienky, doplnenia a terminologické spresnenia, ktoré boli posúdené. Ani v jednom stanovisku neboli vznesené pripomienky, ktoré by boli závažného charakteru a bránili schváleniu strategického dokumentu. Na verejnom prerokovaní Správy o hodnotení neboli podané žiadne pripomienky k strategickému dokumentu alebo k Správe o hodnotení strategického dokumentu.

Proces posudzovania strategického dokumentu bol v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

5. Návrh monitoringu

Obstarávateľ (Banskobystrický samosprávny kraj) a rezortný orgán sú povinní zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného strategického dokumentu na životné prostredie, prípadne použiť na tento účel už existujúci monitoring, ktorý je v danom území vedený pre jednotlivé zložky životného prostredia, napr.: monitoring ovzdušia, monitoring kvality povrchových a podzemných vôd, biomonitoring a pod. Je možné ho doplniť o monitoring chýbajúcich prvkov a zložiek životného prostredia.

Sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov navrhovaného strategického dokumentu na životné prostredie spočíva v:

- a) systematickom sledovaní a vyhodnocovaní jeho vplyvov,
- b) vyhodnocovaní jeho účinnosti,
- c) zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v Správe o hodnotení so skutočným stavom.

Podľa § 16 ods. 3 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov, ak obstarávateľ zistí, že skutočné vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie, posudzovaného podľa zákona, sú horšie, ako sa uvádza v Správe o hodnotení strategického dokumentu, je povinný zabezpečiť opatrenia na ich zmiernenie a zároveň zabezpečiť zmenu, doplnenie, prípadne prepracovanie strategického dokumentu. Obstarávateľ a rezortný orgán sú povinní bezodkladne oznámiť príslušnému orgánu informácie o výsledkoch sledovania a vyhodnocovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie podľa § 16 ods. 2 zákona.

Obstarávateľ (BBSK) je povinný v zmysle § 11 Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja vykonávať pravidelné monitorovanie a hodnotenie progresu v napĺňaní PHSR. Pre PHSR BBSK to bude vykonávané Úradom BBSK, ktorý vypracúva monitorovaciu správu, ktorá má byť predkladaná raz za rok zastupiteľstvu BBSK, v nej monitorované plnenia ročného Akčného plánu PHSR a ukazovateľov výstupov. Cieľom monitorovacej správy je aj identifikovať riziká ovplyvňujúce implementáciu programov a projektov, ktoré priamo prispievajú k dosiahnutiu cieľov PHSR BBSK a navrhnúť prípadné opatrenia na ich elimináciu. Monitorovacia správa bude predložená spravidla na Zastupiteľstvo BBSK nasledujúce po zasadnutí, kde sa schváli Záverečný účet BBSK. V rámci monitorovania a hodnotenia napĺňania strategických a špecifických cieľov PHSR BBSK bude vychádzať z vopred stanovených merateľných ukazovateľov.

Zastupiteľstvo BBSK (osobitne Komisia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu Zastupiteľstva BBSK) kontroluje realizáciu a pokrok a pri plnení cieľov PHSR BBSK, pričom zohľadňuje merateľné ukazovatele PHSR BBSK a podľa potreby výsledky kvalitatívnych analýz a monitorovacích správ a predkladá Úradu BBSK pripomienky týkajúce sa pokroku v implementácii PHSR BBSK. Berie na vedomie pravidelné každoročné monitorovacie správy o plnení PHSR BBSK a o plnení ročného akčného plánu PHSR BBSK, v prípade potreby navrhuje aktualizáciu PHSR BBSK.

6. Vyhlásenie sumarizuje ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu, ako bola zohľadnená Správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k Správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi a informácia o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom.

Celkovo je možné konštatovať, že environmentálne aspekty boli začlenené do strategického dokumentu v primeranej miere a zohľadnené aj v Správe o hodnotení, ktorá je vypracovaná v zmysle prílohy č. 4 zákona primerane podrobne. Zhodnotila súčasný stav životného prostredia, definovala jednotlivé okruhy problémov z hľadiska životného prostredia a zhodnotila možné vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

Strategický dokument bol vypracovaný v jednom variante riešenia - predložený Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2022 - 2030. PHSR kraja je dokument koncepčný a cieľavedomý na rozvoj kraja. Definuje víziu a stratégiu rozvoja

kraja a na ich základe tvorí plán opatrení, aktivít, ktorými dosahuje určené priority a strategické ciele, ktoré berú ohľad na demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne špecifiká a príležitosti v kraji.

Banskobystrický samosprávny kraj sa chce vysporiadať s krízou ľudského kapitálu. Tá je dôsledkom odchodu ľudí v produktívnom veku z kraja, nízkeho prirodzeného prírastku a vysokého podielu dlhodobo nezamestnaných ľudí. Tieto problémy sú najvýraznejšie v najmenej rozvinutých okresoch na juhu a juhovýchode kraja. Návrh strategického dokumentu dáva rámec na tvorbu programov a projektov na odstránenie deficitov v oblasti sociálneho a hospodárskeho rozvoja v hlavných prioritách, čo je faktorom atraktívnosti, konkurencie schopnosti kraja pre celú spoločnosť kraja a všetky cieľové skupiny - obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov BBSK. Obsahuje kľúčové projekty, ktoré naplňajú zvolené ciele.

K Správe o hodnotení strategického dokumentu PHSR BBSK boli doručené tri stanoviská od dotknutých orgánov a jedno stanovisko verejnosti (Železnice Slovenskej republiky), neboli uskutočnené konzultácie v zmysle zákona.

Na základe výsledku posudzovania vplyvov navrhovaného strategického dokumentu sa preukázalo, že navrhovaný strategický dokument nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia sústavy chránených území z hľadiska cieľov jeho ochrany. Treba konštatovať, že reálne vplyvy súvisiace s navrhovaným strategickým dokumentom na chránené územia sa môžu prejaviť až v súvislosti s realizáciou programov, projektov a činností ktoré budú realizované v súlade s podmienkami strategického dokumentu.

Navrhované opatrenia v kapitole VI. bode 3 sú primerané požiadavkám pre zachovanie úrovne kvality životného prostredia a zdravia obyvateľstva.

Návrh monitoringu, ktorý je uvedený v časti VI. Závěry v bode č. 5, ktorý vychádza zo Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a prípadne použiť na tento účel už existujúci monitoring, ktorý je v danom území vedený pre jednotlivé zložky životného prostredia, napríklad monitoring ovzdušia, monitoring kvality povrchových a podzemných vôd, biomonitoring a podobne.

7. Informácia pre schvaľujúci orgán o zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov.

Dotknutá verejnosť podľa § 6a zákona je verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu strategických dokumentov pred ich schválením.

Medzi dotknutú verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov patrí:

- a) fyzická osoba staršia ako 18 rokov,
- b) právnická osoba,
- c) občianska iniciatíva.

Dotknutá verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov má právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov strategického dokumentu, a to až do schválenia strategického dokumentu, vrátane práva podať písomné stanovisko podľa § 6 ods. 6, § 8 ods. 8, § 12 ods. 2, účasti na konzultáciách a verejnom prerokovaní strategického dokumentu.

V rámci procesu (pri oznámení, rozsahu hodnotenia, prerokovaní správy o hodnotení) posudzovania vplyvov v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov strategického dokumentu bolo zo strany dotknutej verejnosti (fyzickej a právnickej osoby a občianskej iniciatívy) doručené stanovisko na OÚ BB podľa § 6 ods. 6 zákona jedno stanovisko od železnice Slovenskej republiky.

VII. Potvrdenie správnosti údajov

1. Spracovateľ záverečného stanoviska

Okresný úrad Banská Bystrica
Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddeleniu ochrany prírody a vybraných zložiek
životného prostredia kraja
Ing. Vladimír Koňár

2. Potvrdenie správnosti údajov

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie,
Námestie Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica.
Ing. Marta Pernišová
poverená výkonom funkcie vedúceho odboru

3. Miesto a dátum vydania záverečného stanoviska

V Banskej Bystrici dňa 8.9.2022

